

Staatsbosbeheer
t.a.v. mw. I van Veen
Postbus 2
3800 AA Amersfoort

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Tineke van der Beek-Kroeze
telefoon 038 499 76 78
J.vd.Beek-Kroeze@overijssel.nl
Zaaknummer 5782941

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
14-05-2020	2020/0127145			

Onderwerp: Ontgrondingenwet; aanvraag vergunning voor uitvoeren herinrichtingsmaatregelen in Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen

Aanvraag

Op 2 april 2020 hebben wij een aanvraag voor een ontgrondingsvergunning ontvangen van Staatsbosbeheer. De aanvraag is ingediend om het uitvoeren van herinrichtingswerkzaamheden voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen mogelijk te maken. Met de uitvoering van de maatregelen wil Staatsbosbeheer de grondwatersituatie voor de natuur in het Natura 2000-gebied verbeteren.

Ligging

Het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen ligt op het grondgebied van de gemeente Twenterand. Op kleine afstand liggen de woonkernen Kloosterhaar, Langeveen, De Pollen, Westerhaar-Vriezenveneswijk en Sibculo. Het gebied bestaat uit hoogveen en natte en droge heide. Langs de randen staan kleine berkenbossen. Er zijn geen doorgaande wegen in het gebied.

Het totale natuurgebied heeft een oppervlakte van ongeveer 1.000 ha. Het plangebied ligt vlak bij de Duitse grens. Om het natuurgebied liggen agrarische percelen met verspreid een aantal agrarische bedrijven. Het plangebied ligt in de kadastrale gemeente Vriezenveen en is in eigendom van Staatsbosbeheer.

Procedure

De aanvraag betreft het uitvoeren van beheermaatregelen in een natuurgebied. De inhoud van de ontgroning bedraagt 150.000 m3. De ontgrondingsdiepte varieert sterk, maar is maximaal 2,5 m beneden het maaiveld. Het oppervlak van het plangebied waar ontgrondingswerkzaamheden worden uitgevoerd is circa 23 ha.

Gezien de aard en het oppervlak van de ontgrondingswerkzaamheden is de aanvraag behandeld volgens de in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalde procedure (uniforme openbare voorbereidingsprocedure). Verder is ook de coördinatieverordening Natura 2000 Overijssel van 9 november 2016 op basis van de Wet ruimtelijke ordening (artikel 3.33 en 3.34 Wro) van toepassing. Deze regeling is toegepast omdat ook andere besluiten moeten worden genomen om het project mogelijk te maken. Alle benodigde besluiten voor de uitvoering van de Ontwikkelopgave Natura 2000 voor het projectgebied Engbertsdijkswenen zijn nu zoveel mogelijk gelijktijdig voorbereid.

Voorafgaand aan het indienen van de aanvraag heeft Staatsbosbeheer een aanmeldingsnotitie met een m.e.r.-beoordeling ingediend, waarin de effecten van de werkzaamheden op het milieu zijn beoordeeld. Gedeputeerde Staten hebben beoordeeld dat de werkzaamheden niet mer-plichtig zijn. Tegelijk met de terinzagelegging van het ontwerpbesluit van de ontgrondingsvergunning, wordt ook het Provinciaal Inpassingsplan inzage gelegd.

Terinzagelegging

Deze ontwerpbeschikking met aanvraag en bijlagen leggen wij met ingang van 2 juni 2020 tot en met 13 juli 2020 (gedurende zes weken) in het gemeentehuis van de gemeente Twenterand. Gelet op het bepaalde in de Ontgrondingenwet, de Omgevingsverordening Overijssel 2017 en de Algemene wet bestuursrecht, hebben wij het volgende besloten op basis van de aanvraag:

- a. aan Staatsbosbeheer vergunning te verlenen tot het ontgronden van het terrein van de aanvraag. Dit terrein is weergegeven op de bij de aanvraag ingediende en bij de beschikking behorende kaart van Staatsbosbeheer: 'Engbertsdijksvenen, kades aanleggen en kadastrale percelen' d.d. 6-4-2020.**
- b. aan de vergunning voorschriften te verbinden. Deze zijn vastgelegd in bijlage 1.**

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Tineke van der Beek-Kroeze, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 76 78. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_ONTGV-2020-001705 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
Namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Rechtsbescherming

Deze ontwerpbeschikking is bekendgemaakt door toezending aan de aanvrager.

Het ontwerpbesluit (en bijbehorende stukken) ligt ter inzage in de periode 2 juni 2020 t/m 13 juli 2020. In deze periode mag een ieder een zienswijze indienen.

Meer informatie over de terinzagelegging staat in bijlage 3 van deze vergunning.

BIJLAGE 1

VOORSCHRIFTEN BEHORENDE BIJ DEZE BESCHIKKING

1.1. Veiligheid en bedrijfsvoering

1. Ter bescherming van de bij deze vergunning in het geding zijnde belangen, kunnen namens Gedeputeerde Staten nadere voorzieningen worden geëist, waaraan u binnen een nader te stellen termijn moet voldoen.
2. Van het terrein van vergunning mag u geen enkel gebruik maken (of gedogen), dat niet noodzakelijk is in verband met de ontgrondingswerkzaamheden.
3. Ter voorkoming van een onveilige situatie moet u maatregelen treffen op de locaties waar oude bomkraters getraceerd zijn.
4. Het terrein van vergunning moet goed worden onderhouden en in een ordelijke staat verkeren.
5. Het terrein van vergunning (dan wel een deel ervan) moet voorzien zijn van een doelmatige afrastering, een afsluitbaar toegangshek of voldoende waarschuwingsborden.
6. De grenzen van het te ontgronden terrein moeten altijd duidelijk herkenbaar zijn. Zo nodig moeten deze grenzen door middel van piketten of palen op een onderlinge afstand van maximaal 30 m zijn uitgezet.
7. Alle materialen of aangebrachte tijdelijke voorzieningen, die niet meer functioneel in gebruik zijn, moet u zo spoedig mogelijk van het terrein van vergunning afvoeren.

1.2. Bescherming grondwater

1. Ter bescherming van de bodem en het grondwater:
 - a. mogen binnen de grenzen van het terrein van vergunning geen brandstoffen en/of smeermiddelen worden opgeslagen;
 - b. moet u bij het gebruik van de machines in redelijkheid alle maatregelen treffen om verontreiniging van bodem en/of grondwater te voorkomen;
 - c. mogen machines, materieel en gereedschappen, die binnen de grenzen van het terrein van vergunning aanwezig zijn, geen brandstof en/of olie lekken.
2. Calamiteiten, die schade kunnen veroorzaken binnen de grenzen van het terrein van vergunning of in de directe omgeving daarvan, moet u direct melden bij het "Meldpunt Overijssel (binnen kantoortijd: 038 425 24 23, buiten kantoortijd: 0570 568 007).
3. U dient zo spoedig mogelijk maatregelen te treffen om de schade als gevolg van de calamiteit te herstellen en om herhaling te voorkomen. Deze maatregelen behoeven de instemming namens Gedeputeerde Staten.

Om de schade als gevolg van calamiteiten zoveel mogelijk te beperken, kunnen u namens Gedeputeerde Staten voorlopige maatregelen worden opgelegd, waaronder het (tijdelijk/gedeeltelijk) stilleggen van de ontgrondingswerkzaamheden.

1.3. Melden start werkzaamheden

1. **Minimaal twee weken** vóórdat u begint met de ontgrondingswerkzaamheden moet u dit melden bij de provincie. U kunt dat doen per email (meldpunt@overijssel.nl) of telefonisch (Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99).
2. U bent als vergunninghouder verplicht de ontgronder in kennis te stellen van de aan deze vergunning verbonden voorschriften. U blijft als vergunninghouder echter altijd aansprakelijk voor de juiste naleving ervan. Een afschrift van deze vergunning moet daarom op het werk aanwezig zijn en kan ter inzage worden gevraagd door de politie of de door Gedeputeerde Staten aangewezen provinciale ambtenaren.
3. Bij aanwezigheid van kabels, buizen of leidingen van een nutsbedrijf in, op of boven het terrein van vergunning, moet u een regeling treffen met het betrokken nutsbedrijf. Deze regeling moet gaan over een tijdelijke of definitieve verplaatsing van deze voorziening(en), of de wijze van uitvoering van de ontgroning ter plaatse van deze kabels, buizen of leidingen.

1.4. Ontgrondingswerkzaamheden

1. Op de hoekpunten van de af te graven percelen, of op meer locaties dan door Gedeputeerde Staten noodzakelijk wordt geacht, moet u hoogtemerken aanbrengen. Deze hoogtemerken moeten de (eind-) afwerkhoogte aangeven ten opzichte van NAP of van het aangegeven hulppunt. Voorts moeten deze hoogtemerken duidelijk zichtbaar zijn geplaatst en goed zijn verankerd.

1.5. Aanvoeren grond

1. Ten behoeve van het realiseren van de nieuwe kades mag u zand en leemgrond aanvoeren. U mag alleen grond aanvoeren, als de grond
 - a. van belang is voor de uitvoering en/of afwerking van de ontgroning
 - b. geen milieuschade veroorzaakt;
 - c. voldoet aan de bepalingen van het Besluit Bodemkwaliteit.
2. U moet het aanvoeren van grond afstemmen met de gemeente Twenterand.
3. Het verwerken, storten, of bewaren van afvalstoffen (waaronder puin) in de ontgroning is verboden.

1.6. Uitvoeren waterpassing

Op eerste aanwijzing van of namens Gedeputeerde Staten dient u ervoor te zorgen, dat door een erkende en onafhankelijke instantie een waterpassing van het terrein van vergunning wordt uitgevoerd. De resultaten van deze waterpassing moeten ten minste in de vorm van een hoogtepunten- en/of hoogtelijnenkaart (schaal 1 op 1.000) aan ons college worden toegestuurd. Voor het uitvoeren van controles door de door Gedeputeerde Staten daartoe aangewezen ambtenaren moet u personeel en het gereedschap en/of het materieel - zonder recht van rekening - ter beschikking stellen.

1.7. Afwerking, inrichting en beheer

1. U moet de ontgrondingswerkzaamheden uitvoeren conform de bij de aanvraag ingediende tekening "Kades aanleggen en kadastrale percelen, Engbertsdijksvenen" d.d. 06-04-2020 en de bijlage "Selectie principeprofielen kades Engbertsdijksvenen" d.d. 26-06-2019.
2. Indien u de ontgroningwerkzaamheden voortijdig beëindigt, wordt namens Gedeputeerde Staten bepaald hoe en wanneer het terrein van vergunning moet worden opgeleverd.
3. Ten minste twee maanden voor de vervaldatum moet het terrein van vergunning schoon, dat wil zeggen vrij van verontreinigingen, worden opgeleverd en moeten alle materialen en/of tijdelijke voorzieningen zijn verwijderd.

1.8. Bescherming archeologische waarden

1. U moet voorafgaand aan de ontgrondingswerkzaamheden booronderzoek laten uitvoeren door een gecertificeerd archeologisch bedrijf in deelgebied D, zoals weergegeven in het RAAP-rapport 3395. Dit deelgebied ligt op het kadastrale perceel Vriezenveen, sectie C, nummer 3249. Voor het booronderzoek moeten circa 39 archeologische boringen gezet worden. De uitkomsten van het onderzoek moet u afstemmen met Het Oversticht, email suzanne.wentink@hetoversticht.nl, telefoon 038 421 32 57 en toesturen aan Gedeputeerde Staten, t.a.v. het team handhaving (PDH).
2. Bij de uitvoering van alle ontgrondingswerkzaamheden moet u letten op mogelijke toevalvondsten met archeologische waarde. Deze moet u conform art. 5.10 van de Erfgoedwet melden.

1.9. Bescherming flora en fauna

1. U moet een ecologisch werkprotocol (laten) opstellen, met daarin de te nemen maatregelen ten gunste van soorten die in het werkgebied (kunnen) voorkomen.
2. Het ecologisch werkprotocol moet u minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden opsturen naar de Eenheid Publieke Dienstverlening, team Handhaving.

1.11 Geldigheidsduur

1. De vervaldatum van deze vergunning wordt (vooralsnog) bepaald op **1 juli 2025**. Deze datum kan op verzoek of ambtshalve worden gewijzigd.
Indien het terrein van vergunning reeds voor deze vervaldatum geheel tot genoegen namens Gedeputeerde Staten is opgeleverd, vervalt de ontgrondingsvergunning op deze eerdere datum van rechtswege.
2. Voor zover bovenbedoelde afwerking van deze ontgroning niet vóór de vervaldatum kan worden gerealiseerd, moet u tijdig een verzoek tot wijziging van deze datum bij Gedeputeerde Staten indienen.

BIJLAGE 2

OVERWEGINGEN BIJ DEZE BESCHIKKING

Aan deze beschikking met bijbehorende voorschriften liggen de volgende overwegingen ten grondslag.

2.1 Doel van de aanvraag

In 2015 is de gebiedsbegrenzing vastgesteld voor het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen. Volgens de Europese richtlijnen moeten in Natura 2000-gebieden werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van herstel en verbetering van de voorkomende habitattypen in deze gebieden. Voor de natuurgebieden zijn specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd om de biodiversiteit in de natuurgebieden te waarborgen en zo mogelijk te verbeteren. De kernopgave voor Engbertsdijkswenen ligt in het vergroten van het oppervlakte en de kwaliteit van de actieve hoogvenen en het verbeteren van de kwaliteit van de herstellende hoogvenen. Voor de overige habitattypen en diersoorten geldt met name dat de huidige staat niet mag verslechteren.

Voor het gebied geldt ook een wateropgave, omdat er sprake is van het wegzijgen van water uit het natuurgebied. Het Natura 2000-gebied is in het verleden ingedamd met compartimenteringsdammen om het regenwater binnen het gebied te houden. Inmiddels zijn enkele van deze dammen lek waardoor water wegloopt uit het gebied. Dit heeft een negatieve invloed op de aanwezige natuurwaarden.

Staatsbosbeheer heeft een gebiedsanalyse voor Engbertsdijkswenen opgesteld, waarin herstelmaatregelen zijn beschreven. Royal Haskoning DHV heeft hen hierover geadviseerd. Eén van die herstelmaatregelen voor het gebied betreft het uitvoeren van compartimenteringswerkzaamheden, waarbij het plangebied wordt opgedeeld in hydrologische peilgebieden. Daarvoor is het nodig om ca. 28 km kades aan te leggen of te herstellen. Bij het realiseren van de nieuwe kades vinden bij het afgraven van de huidige, lekkende kades, ontgrondingswerkzaamheden plaats. De aanvraag betreft deze werkzaamheden.

De herinrichtingsmaatregelen zullen de hydrologische situatie in het gebied herstellen en verbeteren. Hierdoor kan het regenwater in het Natura 2000-gebied beter vastgehouden worden. De maatregelen hebben tevens een positief effect op de voorkomende habitattypen in het gebied.

Het oppervlak van de ontgrondingen is 23 ha.

2.2 Ontgrondingenbeleid

Het provinciale ontgrondingenbeleid is door Provinciale Staten vastgelegd in het Beleidskader bouwgrondstoffen Overijssel en gaat uit van de volgende hoofdindeling:

- multifunctionele ontgrondingen, gericht op zowel de functie oppervlaktedelfstoffenwinning als op een of meer gelijkwaardige andere functies als wonen, recreatie, waterhuishouding en dergelijke. Deze functies bepalen samen de locatie, de inrichting en het beheer van de ontgroning;
- functionele ontgrondingen, gericht op het realiseren van een bepaalde functie, waarbij een bodemverlaging noodzakelijk is.

Ontgrondingen die nodig zijn voor het realiseren van een bepaalde functie worden in principe toegestaan als ze qua maatvoering functioneel zijn. Daarbij wordt gekeken naar o.a. de diepte, het oppervlak en de verdere maatvoering. Het vrijkomen van oppervlaktedelfstoffen is bij deze ontgrondingen van secundaire betekenis. De functionaliteit van een ontgroning wordt vooral bepaald aan de hand van drie criteria: functie, locatievoorwaarden en inrichtingsvoorwaarden.

De aanvraag is ingediend om het uitvoeren van herinrichtingsmaatregelen in het Natura 2000-gebied mogelijk te maken. Staatsbosbeheer wil in het plangebied lekkende compartimenteringsdammen afgraven en daarna opnieuw opbouwen. De hoogte van de kades is afgestemd op de waterpeilen in het gebied. Er is voor deze werkwijze gekozen, omdat bij alleen herstellen van lekkages er grote kans is op afschuiven en blijvende lekkage van de bestaande dammen en kades. Nu wordt bij het opnieuw aanleggen van de kades het veen eerst afgegraven. De nieuwe kades worden daarna opnieuw opgebouwd met zand en leem. Het vrijgekomen veen wordt vervolgens gebruikt om de nieuwe kades af te dekken. De diepte van de ontgroning varieert van 0,1 m tot 2,5 m onder maaiveld. De ontgravingsdiepte hangt af van de ondergrond en het cunet dat afgegraven moet worden om de kade weer te kunnen opbouwen.

Uitgangspunt bij het opnieuw opbouwen van de kade is dat de kade ten minste op 30 centimeter zwartveen moet liggen. Dat zorgt er voor dat de bodem onder de kades ondoorlatend is. De kades worden opgebouwd tot een hoogte van 50 cm boven streefpijl. De kades krijgen een kruinbreedte van de 3 of 5m, afhankelijk van het beheer of de recreatieve kansen. De kades krijgen een talud van 1 : 2 of 1 : 3. De dwarsprofielen en de locaties van de te herstellen kades zijn vastgelegd in verschillende tekeningen die onderdeel uitmaken van de vergunning. Bij de aanvraag is een tekening gevoegd waarop peilhoogtes zijn weergegeven. Deze hoogtes zijn gebaseerd op een Voorlopig ontwerp. Deze hoogtes kunnen nog wijzigen bij de uitwerking in een definitief ontwerp. Dat zal niet betekenen dat de profielen voor de ontgrondingswerkzaamheden aangepast moeten worden. De peilhoogtes worden vastgelegd in een nieuwe Waterwetvergunning.

De aanvraag betreft een functionele ontgroning, ten behoeve van natuurontwikkeling. De maatvoering van de ontgrondingswerkzaamheden is afgestemd op de functie van de kades in het plangebied.

Bij de ontgroning komt circa 150.000 m³ veen vrij. Het veen wordt hergebruikt in het plangebied. De aangevraagde ontgroning past door de functionele omvang van de ontgroning in het ontgrondingenbeleid van de provincie.

2.3 Ruimtelijke ordening.

In de Omgevingsvisie Overijssel 2009 heeft de provincie haar visie op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in de provincie vastgelegd. Voor het uitvoeren van functionele ontgrondingen hanteert de provincie het beleid, dat bij realisatie van ontgrondingswerkzaamheden de natuur- en landschapswaarden en aardkundige en archeologische waarden beschermd moeten worden.

In de Omgevingsvisie heeft het betreffende plangebied op de gebiedskenmerkenkaarten voor de natuurlijke laag en voor de laag van het agrarisch cultuurlandschap de aanduidingen vogelrichtlijngebied, habitatrichtlijngebied en hoogveenrestanten. De voorgenomen maatregelen passen binnen de bestaande gebiedskenmerken, omdat de werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van herstel en verbetering van de voorkomende habitattypen in het Natura 2000-gebied.

Ten behoeve van de uitvoering van de herinrichtingsmaatregelen zijn de ruimtelijke gevolgen van deze maatregelen en de bijbehorende gebruiksregels vertaald naar een nieuw Provinciaal Inpassingsplan (PIP), het 'Provinciaal inpassingsplan Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen, interne maatregelen'. Het PIP vervangt de huidige planologische situatie die is vastgelegd in het bestemmingsplan Buitengebied, herziening 2005. Het inpassingsplan richt zich op de interne maatregelen die nodig zijn in het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen. Het PIP is in overleg met de gemeente Twenterand opgesteld.

In het PIP hebben de gronden de bestemming "Natuur" of "Agrarisch" met de waarde landschap. De gronden met de bestemming "Natuur", zijn bestemd voor natuurgebied, alsmede de bescherming en versterking van natuurwaarden. De gronden zijn tevens bestemd voor onder andere het vasthouden, bergen en afvoeren van water. De natuurpercelen hebben tevens de bestemmingsaanduiding "Waarde – lage of hoge archeologische verwachting". De gronden met een agrarische bestemming hebben voor een deel ook de dubbelbestemming "waterhuishouding" of "groen".

De bestemmingen komen overeen met de functies in het betreffende gebied. Op de locaties met de dubbelbestemming voor archeologie zal bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening gehouden moeten worden met de archeologische belangen op die betreffende locaties (zie hiervoor ook punt 2.10).

Het ontwerpbesluit van het PIP wordt samen met het ontwerp van de ontgrondingsvergunning ter inzage gelegd.

De voorgenomen ontgrondingswerkzaamheden passen binnen de planologische situatie in het gebied.

2.4 Bodem

Binnen het natuurgebied bestaat de bodem vooral uit hoogveen. In de omgeving van het plangebied zijn juist veel zandgronden te vinden. De dikke veenlaag concentreert zich vooral in het centrale gedeelte van het natuurgebied. De Engbertsdijkswenen zijn van oudsher gebruikt voor veenafgravingen. In beperkte mate was er bewoning. Uit onderzoek blijkt dat er in het projectgebied en in de omgeving geen bodemverontreinigingen zijn. Er moet nog wel nader onderzoek naar mogelijke PFAS-verontreinigingen uitgevoerd worden.

Ten behoeve van het opbouwen van de nieuwe kades zal ca. 400.000 m³ zand en leem aangevoerd worden. Het voornemen is om zoveel mogelijk bestaande gronden uit het gebied zelf te gebruiken bij het herstellen van de kades. Ten behoeve van de benodigde grond worden depots in het gebied aangelegd.

De aan te voeren grond moet minimaal van gelijke kwaliteit zijn als de kwaliteit van de aanwezige grond en moet voldoen aan het Besluit Bodemkwaliteit, waarvoor de gemeente Twenterand het bevoegde gezag is.

2.5 Water

Het Natura 2000-gebied Engbertsdijkerven is erg gevoelig voor verdroging, omdat het plangebied een restant is van een groot voormalig veengebied. De randen zijn in het verleden geheel afgegraven waardoor het gebied ver boven het omringende landschap uitsteekt. Ook is er een restant niet afgegraven veen dat tijdig tegen verdere verdroging is beschermd. Een goede kwaliteit van oppervlakte- en grondwater draagt bij aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in een Natura 2000-gebied.

Alle natuurherstelmaatregelen hebben als doel om de beschermde natuurwaarden in het Natura 2000-gebied te behouden en te verbeteren. Voor het beschermde hoogveen is verdroging van het gebied door wegzijging van oppervlaktewater een risico. Op dit moment is er sprake van wegzijging van water uit het gebied. Ook door drainage van de omliggende landbouwgronden is het grondwater onder de veenbasis gekomen, met als gevolg dat de wegzijging verder toeneemt. De herstelmaatregelen zijn er daarom voornamelijk op gericht om verdroging te voorkomen en regenwater langer in het gebied vast te houden. De compartimentering met kades in westelijke en zuidelijke richting van het gebied zorgt voor een vertraagde afvoer van het hemelwater. Op deze manier wordt het hemelwater maximaal benut binnen het gebied. Neerslagoverschotten worden nagenoeg allemaal via de ondergrond afgevoerd of verdampen. Door het gebied opnieuw te compartimenteren en lekkende kades te vervangen door nieuwe, wordt deze wegzijging beperkt.

Royal Haskoning DHV heeft modelberekeningen uitgevoerd. Uit de berekeningen blijkt, dat risico's op uitstraling naar de omgeving er niet of nauwelijks zal zijn. Dat is in belangrijke mate te verklaren door het feit dat in de huidige situatie op vrijwel alle plekken diepe ontwateringssloten aan de rand van het natuurgebied liggen (bijvoorbeeld ten westen langs de Paterswal het verlengde van de schipsloot, ten oosten de diepe leggerwaterlopen en de diepe waterloop die naar het zuiden richting de Bavesbeekweg afwatert). Als er al uitstraling zou zijn dan wordt die afgevangen door deze waterlopen.

Eerder uitgevoerde maatregelen in de Engbertsdijkerven hebben geen effect gehad op de omgeving. Dit is gebleken uit monitoringsgegevens. Om tijdens en na realisatie van de maatregelen de effecten in de praktijk te toetsen aan de theoretische effectberekeningen is in 2018 in overleg met de provincie en het Waterschap Vechtstromen een monitoringsplan opgesteld en uitgevoerd.

Er is een uitgebreid extern grondwatermeetnet geplaatst op basis waarvan onvoorziene effecten in beeld kunnen worden gebracht. Mochten onvoorziene effecten optreden dan zullen ook daar maatregelen op worden uitgevoerd om deze zo mogelijk te mitigeren.

De maatvoering van de nieuw op te bouwen kades en de interne waterpeilen die zijn weergegeven op de bijlage met het voorontwerp van de nieuwe situatie en op de tekening met de dwarsprofielen zijn nog in de ontwerpfase en moeten nog definitief worden vastgesteld. De komende maanden zal Staatsbosbeheer het Voorlopig Ontwerp in overleg met het Waterschap Vechtstromen verder uitwerken naar een Definitief Ontwerp. In verband met waterveiligheid worden er eisen gesteld aan de maatvoering van de "buitenste" kades. Deze eis van het waterschap kan betekenen dat de hoogte en talud van de buitenste kades en de aangegeven peilhoogtes uit het Voorlopig Ontwerp moet worden aangepast. Dit heeft echter geen effect op het te ontgraven oppervlakte en de maatvoering van de ontgravingen en heeft daarom geen gevolgen voor deze ontgrondingsvergunning. De definitieve maatvoering van de (buitenste kades) en de vaststelling van de waterpeilen zal worden opgenomen in een vergunning in het kader van de Waterwet. Deze vergunning zal te zijner tijd ook ter inzage worden gelegd. Verwacht wordt dat het uitvoeren van de voorgenomen maatregelen een positief effect zullen hebben op de hydrologische situatie in het Natura 2000-gebied Engbertsdijkerven.

2.6 Natuur

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland vertaald in de Wet natuurbescherming. Op basis van deze wet moeten het Rijk en/of de provincies voor alle Natura 2000-gebieden een beheerplan vaststellen. Het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen is van mei 2016 en is in januari 2019 gedeeltelijk herzien. De maatregelen voor het onderhavige gebied moeten voor mei 2022 gerealiseerd zijn.

Met de uitvoering van de maatregelen in het Natura 2000 gebied zet Staatsbosbeheer zich in voor het behalen van de natuurdoelen uit het Natura 2000 beheerplan van de provincie. Ecogroen heeft een natuurtoets uitgevoerd waarin de gebiedsbescherming en soortenbescherming zijn onderzocht en heeft geadviseerd welke mitigerende maatregelen moeten worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol.

Gebiedsbescherming

Met de uitvoering van de herinrichtingsmaatregelen wil Staatsbosbeheer het oppervlakte en kwaliteit van de actieve hoogvenen en de kwaliteit van de herstellende hoogvenen in het plangebied verbeteren. Voor de overige habitattypen en diersoorten geldt met name dat de huidige staat niet mag verslechteren. Voor actieve hoogvenen en herstellende hoogvenen geldt dat er geen maatregelen binnen deze habitattypen worden uitgevoerd. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

In het hoogveengebied bevindt zich een kolonie kokmeeuwen van enkele honderden paren. Op het open water, vaak in de buurt van broedende kokmeeuwen, komt de Geoorde fuut met meer dan tien broedparen voor. De werkzaamheden zullen plaatsvinden buiten het broedseizoen. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

De toendrarietganzen en de kraanvogels foerageren overdag buiten de Engbertsdijkswenen en komen na zonsondergang naar het gebied om te rusten. Door de herstelwerkzaamheden overdag uit te voeren is rustverstoring voor deze soorten niet aan de orde. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

Er geldt voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden een vrijstelling voor de Wet natuurbeschermingsvergunning. Deze regeling is op 16 oktober 2019 van kracht gegaan. Op basis van deze regeling kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd wetende dat er effecten op zullen treden, maar dat deze werkzaamheden noodzakelijk zijn om een grote verbetering teweegbrengen voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Wel is de provincie een verplicht de omgeving te informeren over de voorgenomen werkzaamheden.

Ten behoeve van de uitvoering van de Natura 2000-natuurherstelmaatregelen is sprake van een tijdelijke toename van stikstofdepositie, door het inzetten van materieel. Op grond van de Spoedwet Aanpak Stikstof geldt een vrijstelling van de vergunningplicht vooruitvoering van Natura 2000-herstelmaatregelen. De uitvoering van deze herstelmaatregelen vallen onder deze vrijstelling. De tijdelijke toename van stikstofdepositie door de uitvoering van deze maatregelen is beperkt en plaatselijk van aard en weegt niet op tegen het positieve effect door verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van de instandhoudingsdoelen.

Soortenbescherming

In het natuuronderzoek van Ecogroen is op basis van eerdere gegevens en de Nationale Databank Flora en Fauna een lijst opgesteld met beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn in Engbertsdijkswenen. Voor soortenbescherming geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht op basis van artikel 3.3 lid 7 uit de Wnb. Deze vrijstelling geldt ook voor jaarrond beschermde nesten, vleermuizen en overige soorten. Door uitvoering van de werkzaamheden kunnen beschermde soorten (tijdelijk) verdwijnen, maar de gebiedsbescherming wordt in dit kader belangrijker geacht dan de bescherming van individuele soorten. De vrijstelling van ontheffingsplicht is van toepassing ten aanzien van de Natura 2000 maatregelen, omdat de maatregelen in het kader van het Natura 2000 beheerplan worden uitgevoerd. Met de provincie Overijssel is afgesproken dat in de uitvoeringsfase voor alle Natura 2000 maatregelen een Ecologisch werkprotocol wordt opgesteld. De aannemer moet de geplande maatregelen conform dit Ecologisch Werkprotocol uitvoeren. Het verplicht opstellen van een ecologisch werkprotocol is vastgelegd in voorschrift 1.9 van deze vergunning.

Steekinsecten

Om overlast door steekmuggen te voorkomen, is een extern deskundige betrokken bij de inrichting van het gebied en zal er een nulmeting uitgevoerd worden. Daarna zal monitoring plaatsvinden. Zo wil men proberen om eventuele muggenoverlast te voorkomen. Wanneer uit de monitoring blijkt dat de stand van de stekende insecten stijgt, zal worden beoordeeld of aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

Verwacht wordt, dat met het nemen van mitigerende maatregelen ter bescherming van de natuurwaarden, de belangen van de natuur tijdelijk geschaad zullen worden, maar dat deze waarden na uitvoering van de werkzaamheden juist zullen toenemen.

2.7 Landschap

Het oorspronkelijke veengebied waarvan het Natura 2000-gebied Engbertsdijkerven een restant vormt, strekte zich uit van de voet van de stuwwal van Ootmarsum tot aan de Vecht en de Sallandse Heuvelrug. Het gebied was zo'n 180.000 hectare groot en werd alleen onderbroken door een aantal kleine stuwwallen bij Sibculo, Daarle en Bruinehaar. Vanaf de Middeleeuwen is de stuwwal bij Sibculo bewoond geraakt en werd begonnen met de ontginning van het veen, onder meer voor het verbouwen van boekweit en voor turfwinning. De boekweitcultuur werd tot ongeveer 1940 uitgevoerd. De vervening had haar hoogtepunt in de periode 1850 tot 1960. In het noordwesten van het Natura 2000-gebied Engbertsdijkerven resteert een onvergraven hoogveenkern. Dit gedeelte, met een oppervlakte van 12 hectare, vormde de aanleiding voor de aankoop van het gebied als natuurreservaat in 1953. De ontwateringsloten rondom de kern zijn afgedamd om het resterende veen voor verdroging te behoeden. Vervolgens is omringend land aangekocht en rondom de hoogveenkern werden kaden aangelegd met als doel het waterpeil hoog te houden en veengroei te stimuleren. Als gevolg van grote hoeveelheden neerslag zijn in 1998 op drie locaties de kaden om de hoogveenkern doorgebroken. De duizenden jaren oude hoogveenkern dreigde te verdrogen, met als gevolg dat de karakteristieke hoogveenvegetatie zou afsterven. Daarom werden in 2005 en 2006 nieuwe zandkaden rondom de kern aangelegd.

Bij het uitvoeren van de ontgrondingswerkzaamheden worden lekkende kades afgegraven en vervolgens opnieuw opgebouwd. Het afgegraven veen wordt weer als deklaag teruggebracht op de nieuwe kade. Hiermee wordt de kade visueel en landschappelijk ingepast in het natuurgebied.

2.8 Cultuurhistorie

Engbertsdijkerven behoort tot het cultuurhistorische deelgebied Vriezenveen-Vroomshoop en is een veenontginningsgebied. Engbertsdijkerven is een hoogveengebied dat nog niet volledig in cultuur is gebracht. De hoogveenrestanten worden gekenmerkt door een hoge waterkwaliteit, een hoge waterstand en een hoge natuurkwaliteit. Lokaal is sprake van "levend hoogveen" (veenaangroei). Van oost naar west lopen enkele historische dijken. Over enkele van deze dijken en in de noord-zuidrichting door het gebied heeft in het verleden smalspoor gelegen ter bevordering van de veenontginning. Deze rechtlijnige structuur van de veenontginning maakt onderdeel uit van het cultuurhistorisch landschap.

Bij de uitwerking van de maatregelen is rekening gehouden met de ruimtelijke kwaliteit van hoogveen. De maatregelen die genomen worden dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit van het gehele natuurgebied.

2.9 Milieu

Om de effecten van de werkzaamheden op het milieu te kunnen beoordelen is een aanmeldingsnotie met een m.e.r.-beoordeling opgesteld. Deze geldt als onderbouwing voor de ontgrondingsvergunning. In de m.e.r.-beoordeling is weergegeven wat de effecten zijn op de verschillende milieuthema's.

In de vergunningsvoorschriften zijn voorwaarden vastgelegd om te voorkomen dat er schadelijke effecten op het milieu zullen plaatsvinden.

2.10 Archeologie

Het plangebied en de directe omgeving zijn in het verleden onderdeel geweest van een groot veengebied. De Engbertsdijkerven zijn in de huidige staat een restant van dit gebied. De vervening is halverwege de 20e eeuw gestopt. Delen van de Engbertsdijkerven steken boven het omliggende landschap uit. Om wegzijging van het grondwater tegen te gaan was het nodig om dammen en kades aan te brengen om het gebied hydrologisch te isoleren. De ontgrondingswerkzaamheden betreffen het afgraven van deze bestaande dijkjes. Hierbij worden mogelijk archeologisch waardevolle resten geraakt.

Op 11 mei 2020 hebben wij het archeologisch advies van het Oversticht ontvangen. Het Oversticht adviseert plaatselijk veldonderzoek uit te voeren op grond van onderstaand bureauonderzoek.

Bureau Raap heeft een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd naar de archeologische waarden die mogelijk in Engbertsdijkerven aanwezig zijn. De bevindingen van het vooronderzoek zijn vastgelegd in het RAAP-rapport 3395 van J. Vosselman uit 2018. Volgens het rapport geldt voor het overgrote deel van het plangebied een lage verwachting voor archeologisch waardevolle vondsten uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Er geldt echter een archeologisch hoge verwachting voor vondsten uit de vroeger bronstijd. De gebieden met hoge archeologische verwachtingen vertonen een overeenkomst met de hogere delen van het natuurgebied. De verwachting is dat op de hogere delen van Engbertsdijkerven vroeger mensen leefden in kampementen en nederzettingen en dat juist daar mogelijk restanten van die bewoning aanwezig zijn.

In relatie tot de ontgrondingswerkzaamheden wordt verwacht dat met name in deelgebied D uit het rapport 3395 van RAAP, mogelijk archeologische resten aanwezig zijn. Dit gebied is weergegeven op het onderstaande kaartje. Het gebied heeft een hoge tot middelhoge verwachting voor resten uit de prehistorie. Dit is bevestigd door eerdere vondsten uit prehistorie in het noorden van de Engbertsdijkerven. Het is noodzakelijk dat voorafgaand aan de werkzaamheden voor dit deelgebied, gelegen op het kadastrale perceel Vriezenveen, sectie C, nummer 3249 een inventariserend vooronderzoek plaatsvindt om de feitelijke archeologische verwachtingswaarde te toetsen.

Dit onderzoek moet bestaan uit een booronderzoek. Omdat het te onderzoeken deelgebied D circa 6,5 ha groot is, betekent dit dat er circa 39 archeologische boringen gezet zouden moeten worden. Geadviseerd wordt zo spoedig met dit onderzoek te starten.

In de overige gebieden is geen archeologisch onderzoek meer nodig. Wel is het van belang dat in deze gebieden bij de uitvoering gelet wordt op mogelijke toevalsvondsten. Deze dienen conform art. 5.10 van de Erfgoedwet gemeld te worden.

In voorschrift 1.8 van de vergunning is vastgelegd dat in het gebied archeologisch onderzoek uitgevoerd moet worden.

2.11 Overige belangen

Niet gesprongen explosieven

Het onderzoeksbureau REASeuro heeft geconstateerd dat er enkele bomkraters liggen in het natuurgebied. Gebleken is dat er in de Tweede Wereldoorlog enkele luchtaanvallen zijn geweest in de buurt van het plangebied. Er is vastgesteld waar deze kraters precies liggen. De locatie is vermeld op een kaart. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden moet men op de aangegeven locaties rekening houden met de mogelijke aanwezigheid van niet gesprongen explosieven en moet men hier maatregelen voor treffen.

2.12 Conclusie

Op grond van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat andere belangen niet onevenredig worden geschaad. Wij zijn van mening dat de voorgenomen ontgroning op een verantwoorde wijze kan worden uitgevoerd op basis van verleende vergunning met voorschriften.

BIJLAGE 3

Gecoördineerde ontwerp besluiten Natura 2000 Engbertsdijkvenen

Procedure

Staatsbosbeheer heeft de maatregelen uitgewerkt die uitgevoerd moeten worden binnen het Natura 2000-gebied Engbertsdijkvenen. Op 19 mei 2020 heeft Gedeputeerde Staten het ontwerp Provinciaal Inpassingsplan (PIP) voor de uitvoering van deze interne maatregelen in Engbertsdijkvenen vastgesteld.

Ontwerp-besluiten

Voor de uitvoering van de (herstel)maatregelen Natura 2000 heeft de provincie Overijssel twee besluiten voorbereid:

- een ontwerp Provinciaal Inpassingsplan
- een ontwerp ontgrondingsvergunning

Deze ontwerp-besluiten (en bijbehorende stukken) liggen, op basis van de coördinatieverordening Natura 2000 Overijssel (d.d. 9 november 2016) op basis van de Wet ruimtelijke ordening (artikel 3.33 en 3.34 Wro), gezamenlijk ter inzage in de periode 2 juni tot en met 13 juli 2020. In deze periode mag een ieder een zienswijze indienen.

Ter inzage legging ontwerp-besluiten en zienswijzen

De ontwerp-besluiten zijn in te zien van 2 juni tot en met 13 juli 2020 op de volgende locaties:

- Gemeentehuis Twenterand, Manitobaplein 1, 7671 GS VRIEZENVEEN
- Provinciehuis Overijssel, Luttenbergstraat 2, 8012 EE ZWOLLE

Het ontwerp-PIP is inclusief bijlagen digitaal beschikbaar via www.overijssel.nl/loket/ter-inzage of via www.ruimtelijkeplannen.nl onder nummer NL.IMRO.9923.ipEDVintern-on01. De ontwerp ontgrondingsvergunning is digitaal beschikbaar via www.overijssel.nl/loket/ter-inzage.

Iedereen mag een zienswijze indienen. Dit kan op de volgende manieren:

- Stuur een email naar Natura2000PIP@overijssel.nl onder vermelding van 'Engbertsdijkvenen interne maatregelen, nummer 3889941'
- Stuur een brief aan:
Gedeputeerde Staten van Overijssel
T.a.v. de mevrouw I. Wolters
O.v.v. 'Engbertsdijkvenen interne maatregelen, nummer 3889941'
Postbus 10078, 8000 GB Zwolle
- Bel met de mevrouw Wolters op telefoonnummer (038) 499 92 26

Voor vragen over de procedure of het indienen van een mondelinge zienswijze kunt u contact opnemen met Iris Wolters van de Provincie Overijssel, natura2000pip@overijssel.nl, 038 499 9226.

Voor inhoudelijke vragen of vragen over het gebiedsproces kunt u contact opnemen met Cleo Hubers van Staatsbosbeheer, engbertsdijkvenen@staatsbosbeheer.nl, (06) 52 401 716.

Meer weten? Kijk op www.overijssel.nl/natura2000

Meer weten over de ruimtelijke planvorming Natura 2000? Kijk ook op www.overijssel.nl/natura2000/aanpak-natura-2000/uitleg-pip

BIJLAGE 4

Deze beschikking hebben wij gezonden aan:

Staatsbosbeheer	t.a.v. I. van Veen	Smallepad 5	3811 MG AMERSFOORT
Burgemeester en Wethouders van Twenterand	t.a.v. J. Nijland	Postbus 67	7670 AB Vriezenveen
Het Oversticht	t.a.v. S. Wentink	Postbus 531	8000 AM ZWOLLE
Het dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen		Postbus 5006	7600 GA ALMELO

Aanvraag ontgrondingsvergunning

Inleiding en inloggen

Ik log in met

- ☐ DigiD
☒ Eherkenning
☐ geen van beide (u kunt nu niet tussentijds opslaan)

Aanvrager of gemachtigde

Ik vul dit formulier in

- ☒ voor mijn eigen organisatie
☐ als gemachtigde voor een andere organisatie. Ik ben schriftelijk gemachtigd. Ik gebruik het eHerkenningsmiddel van mijn eigen organisatie.
☐ als gemachtigde voor een andere organisatie. Ik ben gemachtigd via eHerkenning.
☐ als gemachtigde voor een particulier. Ik ben schriftelijk gemachtigd. Ik gebruik het eHerkenningsmiddel van mijn eigen organisatie.

Gegevens aanvrager

U bent ingelogd met het eHerkenningsmiddel van uw eigen organisatie. Hierdoor kunnen wij uw gegevens ophalen.

Wijzigingen die u aanbrengt in de gegevens worden alleen in onze eigen administratie verwerkt.

NAW-basisregistraties

Naam organisatie	Staatsbosbeheer			
Adres	Straatnaam	Huisnummer	Huisletter	Toevoeging
	Smallepad	5		
Postcode en woonplaats	Postcode	Woonplaats		
	3811 MG	Amersfoort		

Organisatiegegevens

KvK nummer	30263544
Vestigingnummer	000012461547
Algemeen telefoonnummer	

Contactpersoon

Naam	Voorletters	Tussenvoegsel	Naam
	I	van	Veen
Telefoon en e-mail	Telefoonnummer	E-mailadres	
	06-1218226	i.veen@staatsbosbeheer.nl	

Signature Not Verified

Berichtenbox voor bedrijf

Ondertekendienst: GBO, ondertekendienst.zetsolutions.nl
KvK-Nummer: 30263544
KvK-Vestiging:
Datum: 02-04-2020 13:29:41 (UTC tijd)
Receipt: 89edb84524184268

De provincie Overijssel communiceert bij voorkeur via de externLink<https://www.overijssel.nl/loket/herbruikbare/berichtenbox/Berichtenbox>. Met de berichtenbox deelt u makkelijk en snel vertrouwelijke gegevens met de provincie in een veilige omgeving. Via de website van de berichtenbox externLink[https://www.ondernemersplein.nl/berichtenbox-voor-bedrijven/](https://www.ondernemersplein.nl/berichtenbox-voor-bedrijven/https://www.ondernemersplein.nl/berichtenbox-voor-bedrijven/) kunt u uw account aanmaken. Hiervoor is minimaal een Eherkenning van niveau eH2+ nodig.

Wilt u voor de verdere communicatie met de provincie gebruik maken van de "Berichtenbox voor bedrijven"?

- ☐ ja
☒ nee

Zo ja, wat is de naam van uw berichtenbox (melder)

Ontgronder

De ontgronder is een

- ☐ particulier
☐ bedrijf
☒ nog niet bekend

Eigenaar

De eigenaar is

- ☒ de aanvrager
☐ een andere particulier
☐ een ander bedrijf

Zakelijk gerechtigde

NAW gegevens

Naam organisatie

Staatsbosbeheer

Adres

Straatnaam/PosHuisnummer
 tbus

Huisletter

Toevoeging

Postbus 2

Postcode en woonplaats

Postcode
 3800AA

Woonplaats
 Amersfoort

Organisatiegegevens

KvK-nummer

30263544

Vestigingsnummer

000012461547

Algemeen telefoonnummer

030-6926111

Contactpersoon

Naam

Voorletters
 I.

Tussenvoegsel
 van

Naam
 Veen

Telefoon en e-mail

Telefoonnummer
 06-51218226

E-mailadres
 i.veen@staatsbosbeheer.nl

Berichtenbox voor bedrijven

De provincie Overijssel communiceert bij voorkeur via de externLink<https://www.overijssel.nl/loket/herbruikbare/berichtenbox/Berichtenbox>. Met de berichtenbox deelt u makkelijk en snel vertrouwelijke gegevens met de provincie in een veilige omgeving. Via de website van de berichtenbox externLink[https://www.ondernemersplein.nl/berichtenbox-voor-bedrijven/](https://www.ondernemersplein.nl/berichtenbox-voor-bedrijven/https://www.ondernemersplein.nl/berichtenbox-voor-bedrijven/) kunt u uw account aanmaken. Hiervoor is minimaal een Eherkenning van niveau eH2+ nodig.

Wilt u voor de verdere communicatie met de provincie gebruik maken van de "Berichtenbox voor bedrijven"?

☐ ja
☒ nee

Zo ja, wat is de naam van uw berichtenbox (melder)

Locatie gegevens

Adres	Straatnaam	Huisnummer	Huisletter	Toevoeging
Postcode en woonplaats	Postcode		Woonplaats	

Kadastrale gegevens

Kadastrale gegevens	Gemeente	Sectie	Nummer(s)
	Zie bijlage		
Gebiedsnaam	Engbertsdijksvenen		

Gegevens ontgronden terrein

Huidige cultuurtoestand

☐ Grasland
☐ Bouwland
☐ Braakliggend terrein
☐ Bos
☐ Water
☒ Anders, namelijk: N2000 gebied

Oppervlakte van het te ontgronden terreingedeelte 23 ha

Dikte van de laag humeuze bovengrond variabel, zie bijlage 1 m

Gemiddelde grondwaterstand in het te ontgronden terrein in de zomer variabel; zie bijlage 'gedetailleerde situatietekening' m (beneden maaiveld)

Gemiddelde grondwaterstand in het te ontgronden terrein in de winter variabel; zie bijlage 'gedetailleerde situatietekening' m (beneden maaiveld)

Liggen er kabels, leidingen of buizen in het te ontgronden gedeelte?

☐ ja
☒ nee

Zo ja, welke?

Gegevens ontgronding

Doel van de ontgronding

De werkzaamheden voorzien in de ontgrondingen ten behoeve van de waterhuishouding binnen de Engbertsdijksvenen. Hierbij gaat het om het afgraven van de afgekeurde compartiments-dammen en het heropbouwen (en mogelijk verplaatsen) van deze dammen. Dit betekent dat er flinke werkzaamheden plaatsvinden binnen het Natura 2000-gebied waarbij er grond aan- en afgevoerd wordt.

De gewenste maximale diepte
van de ontgroning is

aantal
zie bijlage 1 meter

ten opzichte van
oorspronkelijk maaiveld

Opbouw van het bodemprofiel
tot de gewenste
ontgrondingsdiepte

Zie bijlage 1

De totale te ontgraven
hoeveelheid grondspecie is

150.000, zie bijlage 1 m3

Waaruit bestaat de totale hoeveelheid grondspecie?

Humeuze grond

Metselzand

Grind

Betonzand

Ophoogzand

Overige (hoeveelheid en soort)

aantal
150.000 m3
100.000 m3
300.000 m3

soort
veen
leem
zand

Grondspecie

Waar wordt de grondspecie
voor gebruikt?

Aanleggen/herstellen van kades, zie bijlage 1

Zal er uitrui van de
grondspecie plaatsvinden?

☒ ja
☐ nee

Zo ja, hoeveel grond zal
worden aangevoerd?

400.000 m3

Zo ja, wat is de herkomst en
samenstelling van de aan te
voeren grondspecie?

100.000 m2 leem via lokale projecten; 300.000 m3 zand zeer
waarschijnlijk via pijpleiding

Terrein

De terreinhoogte ná de
ontgroning is

aantal
variabel, zie bijlage 1 meter

ten opzichte van
oorspronkelijk maaiveld

Cultuurtoestand van het terrein
ná de ontgroning?

☐ bouwland
☐ grasland
☒ natuur
☐ waterpartij
☐ watergang
☐ Anders, namelijk:

Op welke wijze zal de
ontgroning worden uitgevoerd
(materieel/ fasering)?

Zie bijlage 1

Gegevens aanvraag

Start- en einddatum van de werkzaamheden?

Start- en einddatum

Startdatum
01-10-2020

Einddatum
30-06-2024

Bestemmingsplan

Welke bestemming heeft het gebied, waarbinnen het te ontgronden terrein is gelegen, in het vigerende bestemmingsplan?

Is een aanlegvergunning vereist voor de voorgenomen werkzaamheden?

☒ ja
☐ nee

Heeft u een wijziging of vrijstelling van het bestemmingsplan aangevraagd?

☒ ja
☐ nee

Contactpersoon gemeente Jorgen Nijland en Laurens v/d Tol

Vooroverleg

Geef aan met wie vooroverleg is geweest

Instantie	Contactpersoon	Telefoonnummer	Onderwerp
Provincie Overijssel	Iris Wolters	0384999226	PIP/coördinatieregeling
Gemeente Twenterand	Jorgen Nijland	0546-840840	PIP/coördinatieregeling
Gemeente Twenterand	Laurens v/d Tol	0546-840840	PIP/coördinatieregeling

Geef aan welke andere vergunningen/ ontheffingen/ wijzigingen zijn aangevraagd

Vergunning/ontheffing in het kader van	Instantie	Contactpersoon
Omgevingsverordening Overijssel 2009	Gemeente Twenterand	Jorgen Nijland

Subsidie

Voor welke subsidie komt het plan waarvan de ontgroning deel uitmaakt in aanmerking?

Subsidie in het kader van	Instantie	Contactpersoon
Subsidieregeling Natuurbeheer 2000	Provincie Overijssel	René Tank

Toepassen machtiging

Wilt u machtiging aanvragen?

☐ ja
☒ nee

Zo ja, om welke reden?

Bijlagen

Bestand: Een gewaarmerkte tekening

Een gewaarmerkte tekening met kadastrale aanduiding van het te ontgronden perceel/de te ontgronden percelen en aangrenzende percelen, met daarop duidelijk aangeven welk terrein wordt ontgrond.

BF3455_501 - DO-A1s.pdf
Kadastrale percelen Engbertsdijksvenen.pdf

Bestand: Een recent uittreksel uit de kadastrale legger

Een recent uittreksel uit de kadastrale legger van elk perceel waarop de aanvraag betrekking heeft

Er zijn geen bestanden gekozen.

Bestand: Een kopie van de topografische kaart waarop de ligging van het te ontgronden terrein is aangegeven

Een kopie van de topografische kaart waarop de ligging van het te ontgronden terrein is aangegeven (schaal 1:10.000, of 1:25.000, of 1:50.000).	Topografische kaart Engbertsdijksvenen met ligging van te ontgronden terrein.pdf
---	--

Bestand: Een gedetailleerde situatietekening

Een gedetailleerde situatietekening (met schaal) of bestekstekening, inclusief dwarsprofielen van de voorgenomen ontgroning/ het aan te leggen werk.	BF3455_501 - DO-A1s.pdf Selectie principeprofielen kades Engbertsdijksvenen.pdf
--	--

Bestand: Een hoogtekaart

Een hoogtekaart (schaal 1:1000) van het ontgronden terrein, met gegevens van een recente hoogtemeting.	190218_hoogtekaart.pdf
--	------------------------

Bestand: Een (vormvrije) m.e.r.-beoordeling

Een (vormvrije) m.e.r.-beoordeling	28 I 2020 - M.e.r.-beoordeling Engbertsdijksvenen [definitief].pdf D20-13882 MER beoordeling procedure - Besluit_ geen MER nodig 830563_1_1.PDF
------------------------------------	--

Indien van toepassing: grondkwaliteitsverklaring van eventueel aan te voeren grond en een toestemmingsverklaring van de gemeente om de grond toe te mogen passen.

Een grondkwaliteitsverklaring van eventueel aan te voeren grond en een toestemmingsverklaring van de gemeente om de grond toe te mogen passen.	Er zijn geen bestanden gekozen.
--	---------------------------------

Bestand: Aanvullende informatie

Aanvullende informatie, afhankelijk van de aard, grootte en te verwachten effecten van de ontgroning (in het vooroverleg aan te geven door de provincie: inrichtingsplan, stabiliteitsonderzoek, geologisch en/of geohydrologisch onderzoek).	Bijlage 1 Toelichting bij aanvraag ontgrondingsvergunning.pdf
---	---

Bijlagen nasturen

onder vermelding van	Aanvraag ontgrondingsvergunning		
en	Locatie: straatnaam	Locatie: Plaats	naam aanvrager
	Smallepad	Amersfoort	naam aanvrager

Opmerkingen

Eventuele opmerkingen en/of aanvullende informatie

Conform de mail van Iris Wolters dd. 25 maart 2020 is afgesproken dat de publicatie van deze ontgrondingsvergunning gecoördineerd gaat verlopen i.c.m. de PIP procedure en de coördinatieregeling voor deze ontgrondingsvergunning en de omgevingsvergunning. De publicatie zal eind april 2020 zijn.

Aandachtpunten m.b.t. de bijlagen:

- Met Tineke van der Beek afgesproken dat de bijlagen m.b.t. de recente uittreksels uit de kadastrale legger niet toegevoegd hoeven te worden, omdat het een groot aantal kadastrale percelen betreft die allen in eigendom zijn van Staatsbosbeheer.
- De bijlage 'gewaarmerkte tekening' bestaat uit 2 kaarten: 1 kaart met de kadastrale gegevens en 1 kaart met de maatregelen. Het is met de huidige GIS data niet mogelijk om deze kaarten te combineren tot 1 kaart. We hebben nu alsnog de vraag uitgezet bij ons GIS loket om hier één kaart van te maken; zodra dit is gelukt dienen we deze als aanvullende bijlage bij de aanvraag in.
- De kaart in bijlage 'gedetailleerde situatietekening' is gelijk aan de kaart in de bijlage 'Een gewaarmerkte tekening'.

Verklaring

Waarheidsverklaring

Ik ben bekend met het feit

Ik ben bekend met het feit

Ik ben bekend met het feit
(ontheffingsaanvraag -
wijzigingen)

Ik ben bekend met het feit
(onthefing - verplichtingen)

E-mailadres voor een
bevestiging dat uw formulier is
verzonden

- ☒ Ik verklaar alle gegevens in het aanvraagformulier en de bijlagen naar waarheid te hebben ingevuld.
- ☒ dat bij wijziging in de omstandigheden die van belang zijn voor de beoordeling van de vergunningaanvraag, dit zo spoedig mogelijk doorgegeven moet worden aan provincie Overijssel onder vermelding van het nummer waaronder de aanvraag in behandeling is.
- ☒ dat de vergunning kan worden ingetrokken indien verplichtingen niet worden nagekomen of de omstandigheden zodanig wijzigen dat de vergunning niet verleend zou zijn.
- ☒ dat bij wijziging in de omstandigheden die van belang zijn voor de beoordeling van de ontheffingaanvraag, dit zo spoedig mogelijk doorgegeven moet worden aan provincie Overijssel onder vermelding van het nummer waaronder de aanvraag in behandeling is.
- ☒ dat de ontheffing kan worden ingetrokken indien verplichtingen niet worden nagekomen of de omstandigheden zodanig wijzigen dat de ontheffing niet verleend zou zijn.

i.veen@staatsbosbeheer.nl

Toelichting bij aanvraag ontgrondingsvergunning aanleggen/herstellen kades Engbertsdijksvenen

Medio 2015 is de gebiedsbegrenzing vastgesteld voor het Engbertsdijksvenen, een hoogveengebied tussen Kloosterhaar/Sibculo en de Pollen in de gemeente Twenterand. Het gebied is daarbij aangewezen als Natura2000 gebied, waarbij volgens Europese richtlijnen werkzaamheden moeten worden uitgevoerd ten behoeve van herstel en verbetering van de volgende habitattypen. De gebiedsvisie staat beschreven in 'Gebiedsanalyse Engbertsdijksvenen, Programmatische Aanpak Stikstof' d.d. 15 februari 2017, opgesteld door Staatsbosbeheer en (voormalig) Dienst Landelijk Gebied. In de gebiedsanalyse is een kaart gevoegd, waar globaal de uit te voeren werkzaamheden staan beschreven. Eén van die herstelmaatregelen betreffen compartimenteringswerkzaamheden (het opdelen van het plangebied in hydrologische peilgebieden). Daarvoor is het nodig om ca. 28 km kades aan te leggen/te herstellen. Hiervoor is een Voorlopig Ontwerp opgesteld.

Bij het aanleggen/herstellen van de kades vinden ontgravingen plaats. Hiervoor is een ontgrondingsvergunning noodzakelijk. Voor de ontgrondingsvergunning is de totale oppervlakte die wordt ontgraven van belang.

In het aanvraagformulier van de ontgrondingsvergunning zijn een aantal onderwerpen uit het Voorlopig Ontwerp toegevoegd die nadere toelichting behoeven; deze toelichting is hieronder weergegeven.

Principeprofielen aan te leggen/herstellen kades

Er is gekozen om een selectie van de profielen van de in totaal 123 dwarsprofielen weer te geven, zie bijlage 'selectie principeprofielen kades Engbertsdijksvenen'. Alle andere profielen liggen qua afmeting binnen de geselecteerde profielen; deze geven een indicatief beeld van de profielen. Er is in het meegestuurde ontwerp van elke aan te leggen/herstellen kade een indicatief profiel opgesteld, zie ook de kaart die is ingeladen als bijlage onder gedetailleerde situatietekening. Op aanvraag kan de rapportage met alle profielen ter beschikking worden gesteld.

In het meegestuurde ontwerp staat ook vermeld dat een deel (50 ha) nog natuurtechnisch ontgraven zal gaan worden (rood gearceerde gedeelte aan de westzijde van het gebied). Voor deze ontgraving is nog een bestemmingsplanherziening nodig (omvorming van agrarische percelen naar natuur). Dit loopt mee in de PIP procedure van het externe gebiedsproces.

Ontwerputgangspunten:

- Hoogte alle interne kades is bepaald op 50cm boven streefpeil
- Breedte dijk 3 of 5 meter afhankelijk van beheer dan wel recreatieve kansen
- Aanbrengen van leemlaag met dikte 50cm aan waterkerende kant van de kade
- Talud 1:2
- Het ontgraven veen kan vervolgens op de kade worden verwerkt, getekend is met een talud 1:3
- De werkelijke taludhelling hangt af van het vrijkomende materiaal en grondbalans.

Terreinhoogtes

De gevraagde terreinhoogtes variëren sterk en kunnen ook uit deze profielen worden opgemaakt en is dus afhankelijk van de uiteindelijke hoogte van de kade. Ook op de kaart van het Voorlopig Ontwerp (als bijlage ingeladen onder gedetailleerde situatietekening) is per kade de hoogte aangegeven.

Diepte ontgraving

De diepte van de ontgraving varieert van 0,1 m tot 2,5 m onder maaiveld. Dit is afhankelijk van het cunet dat moet worden gegraven om de kade weer te kunnen opbouwen.

Uitgangspunt is dat de kade ten minste op 30 centimeter zwartveen moet liggen voor de ondoorlatendheid onder de kade, e.e.a. afhankelijk van de dikte van de zwart veen laag (ondoorlatende laag). In feite wordt hiermee het veraarde veen ontgraven.

Wijze van ontgroning (materieel/fasering)

In de nog op te starten bouwteamfase zal de wijze van ontgroning verder worden uitgewerkt samen met de aannemer en adviesbureaus. Zeer waarschijnlijk gaat er met materieel als kranen en lichte dumpers gewerkt worden.

- In de eerste stap wordt het aanwezige veenpakket tot ca. 300 mm boven de Gytja (ondoordringbare laag) ontgraven en op de kant gezet. Dit vanwege de zettingsgevoeligheid en de doorlatendheid van veen. Van belang is dat de waterdichte zwartveen en Gytjalaag niet doorgraven wordt. Dit vereist specifiek toezicht.
- Als stap 2 wordt via rij- en transportvoorzieningen het zand en het leem naar de locatie gebracht en verwerkt. De leemwand bevindt zich aan het hoge pand (met een hoger waterpeil) van de kade.
- Als derde en laatste stap wordt de kade afgedekt met aanwezige en in stap 1 ontgraven veen, waardoor de kade visueel in het landschap past. De kaden worden voorzien van kleine reguleerbare kunstwerken, zodat de toekomstig beheerder de waterstanden in het veen goed kan reguleren.

Al het ontgraven veen zal ter plekke dan wel in de nabije omgeving weer worden verwerkt. Er wordt dus geen veen afgevoerd. Het veen wordt zoveel mogelijk onder water verwerkt om veraarding van het veen (en daarmee CO2 uitstoot) te voorkomen en in de te diep open water de veengroei te bespoedigen.

Hoeveelheid te ontgraven grond

In de volgende tabel staat de hoeveelheid te ontgraven veen weergegeven.

- Alle veen wordt ter plaatse van de nieuwe kade ontgraven en in de directe omgeving weer verwerkt
- Alle zand en leem worden van elders aangevoerd om een sterke kade te krijgen die waterkerend is.

Hoeveelheidsberekening behorende bij Voorlopig ontwerp 25 juni 2019
BF3455 Engbertsdijkswen
Opgesteld: Asp. Dd 25jun19

Algemeen: Hoeveelheden op basis theoretische hoeveelheden

naam kade	ontwerphoogte	breedte	hoogwater kant	ontgraving	Variant	lengte in m1	oppervlakte in m2	ontgraven veen in m3	aanbrengen veen in m3	aanbrengen zand in m3	aanbrengen leem in m3	opmerkingen
KADE-AA	12,35	5,00	rechts	veen	4,00	190	1.541	429	1344	933	174	
KADE-AB	12,35	5,00	links	veen		360	3.406	1.593	696	2.690	367	
KADE-AC	13,50	5,00	links	veen		770	10.085	6.221	3.703	13.246	1.464	
KADE-AD	13,25	5,00	links	veen		208	2.325	1.968	617	2.438	304	
KADE-B	12,50/13,50	3,00	rechts	bolster		1.176	8.724	3.554	2.647	6.309	1.229	
KADE-BB	15,50	5,00	rechts	bolster		655	6.760	2.702	1.560	5.401	856	
KADE-BC	15,50	3,00	links	bolster		641	4.772	2.664	1.201	3.198	687	
KADE-BE	16,25	3,00	rechts	bolster		1.184	12.540	6.412	6.998	11.705	1.460	
KADE-BF	15,40/15,50	3,00	links	bolster		771	8.554	3.287	1.902	4.612	947	
KADE-BG	16,25	5,00	links	bolster		934	8.011	4.517	2.176	5.551	3.116	
KADE-BH	15,00	3,00	links	bolster		798	6.097	3.306	1.661	5.382	639	
KADE-BI	15,50	5,00	links	bolster		980	10.720	5.375	2.916	8.516	1.168	
KADE-C2	12,25	3,00	rechts	bolster		731	4.487	2.244	1.432	2.463	439	
KADE-CA	14,90	3,00	rechts	bolster		641	4.657	2.542	1.245	4.019	661	
KADE-CB	13,00	3,00	rechts	bolster		948	4.741	3.764	1.603	4.841	653	
KADE-CC	15,50	3,00	links	veen		658	7.134	10.167	3.184	8.164	1.436	geen oppervlakte ontgraven
KADE-CD	15,50	3,00	links	bolster		685	6.003	3.002	1.627	6.847	928	geen oppervlakte ontgraven
KADE-CE	15,40/15,50	5,00	rechts	bolster		235	2.066	1.067	455	1.365	199	
KADE-CF	13,25	3,00	links	bolster		294	2.289	1.169	621	1.862	281	
KADE-CG	13,25	3,00	rechts	bolster		210	1.801	55	535	1.565	249	
KADE-CH	11,60	5,00	rechts	bolster		372	2.468	1.005	628	347	96	
KADE-CI	12,35	5,00	rechts	bolster		593	4.764	1.693	600	1.624	327	
KADE-CJ	13,50	3,00	links	bolster		632	4.017	2.009	772	1.870	345	
KADE-D	12,20	5,00	rechts	veen		835	7.045	5.854	2.777	9.458	1.039	
KADE-E	13,00	3,00	rechts	bolster		1.001	8.560	4.803	3.616	9.204	1.327	
KADE-F	12,50/13,00	5,00	links	veen		647	6.232	3.574	3.145	7.147	959	
KADE-G	16,25	5,00	links	veen		610	11.608	18.966	10.870	23.577	2.569	geen oppervlakte ontgraven
KADE-H	15,50	3,00	rechts	bolster		957	11.498	5.749	6.140	15.912	1.690	
KADE-K	15,50/14,80/14,10	5,00	links	veen		952	13.304	18.506	6.519	23.125	2.049	heeft oppervlakte in ontgraven
KADE-M1	12,70	3,00	rechts	bolster		899	5.947	3.822	1.793	4.029	660	
KADE-M2.1	12,25	3,00	links	bolster		137	999	499	233	427	155	
KADE-M2.2	12,25	5,00	rechts	bolster		145	1.197	516	183	746	94	
KADE-M2.3	12,70/13,00	5,00	links	bolster		235	2.230	916	473	2.018	171	
KADE-M2.4	13,25/14,80	5,00	rechts	bolster		94	1.135	530	369	1.732	193	
KADE-N	14,80	3,00	rechts	bolster		694	8.409	4.457	4.789	13.225	850	
KADE-N1	14,25	3,00	rechts	bolster		704	7.454	3.727	3.607	9.391	850	
KADE-O1	14,80	3,00	links	bolster		532	5.038	2.547	1.533	5.044	900	
KADE-P	12,35/13,25/14,80	5,00	links	veen		1.103	15.805	4.330	8.701	24.521	2.364	
KADE-R	13,60/14,40	3,00	links	bolster		794	6.802	538	2.089	6.675	989	
KADE-R3	14,50	3,00	links	bolster		436	3.151	268	761	2.103	403	
KADE-S	13,60	3,00	links	bolster		419	3.740	301	1.015	3.459	530	
KADE-U	13,25	3,00	links	bolster		571	4.863	443	1.431	3.804	768	
KADE-V	13,50	3,00	rechts	bolster		983	8.323	574	2.807	8.641	955	
TOTALEN						27.416	227.703	150.661	150.661	279.605	35.255	overige te verwerken

Verdere uitwerking maatvoering kades en waterpeilen

De maatvoering van de kades en de interne waterpeilen op de kaarten in de bijlagen is nog niet definitief. De komende maanden zal Staatsbosbeheer het Voorlopig Ontwerp uitwerken naar een Definitief Ontwerp. Hierbij kunnen de maten van de kades en de interne waterpeilen nog wijzigen. Ook zullen de eisen van de bevoegde gezagen worden geïnventariseerd en verwerkt in het Definitieve Ontwerp. Het Waterschap heeft reeds te kennen gegeven dat de buitenste kades die de begrenzing vormen tussen natuur en omgeving op de legger van het Waterschap zullen komen te staan. In verband met waterveiligheid worden er eisen gesteld aan de maatvoering van de “buitenste” kades. Deze eis van het Waterschap kan betekenen dat de hoogte en talud van de buitenste kades uit het Voorlopig Ontwerp moet worden aangepast. Door in deze gevallen ook de ontwerpprincipes aan te passen hoeft dit geen effect te hebben op de te ontgraven oppervlakte en daarmee heeft dit geen gevolgen voor deze ontgrondingsvergunning.

De definitieve maatvoering van de buitenste kades zal worden opgenomen in een vergunning in het kader van de Waterwet. Deze vergunning zal te zijner tijd ook ter inzage worden gelegd.

Topografische kaart Engbertsdijkswenen met ligging te ontgronden terrein

1 april 2020

Legenda

□ SBB Buitengrens (contour)

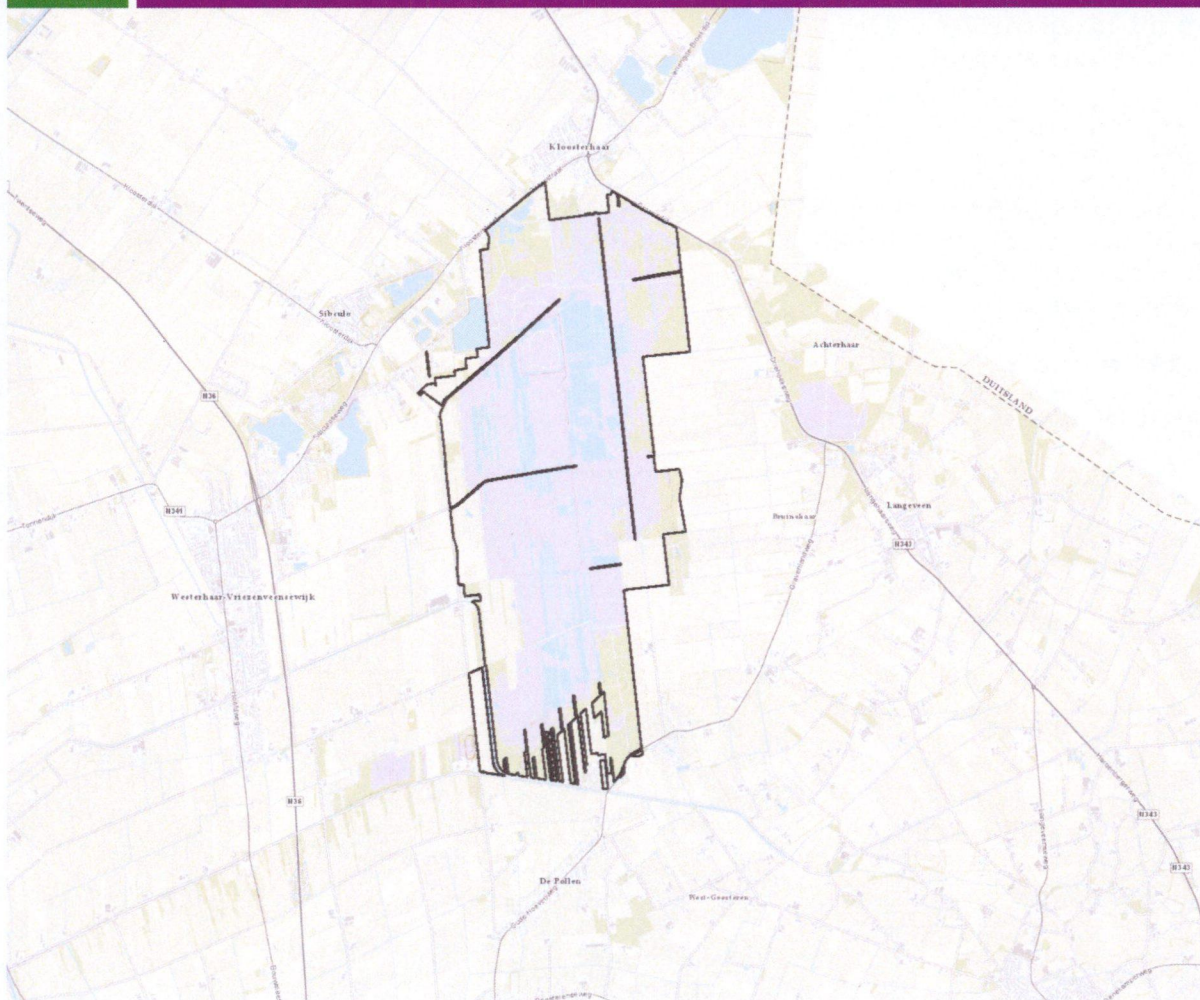
0 500 1.000 meter
Meters

Schaal:
1:50.000

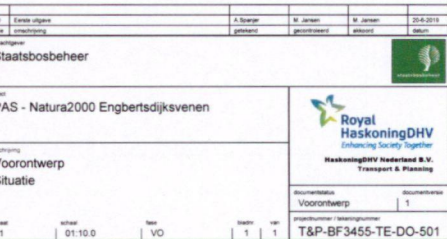
Datum:
01-04-2020

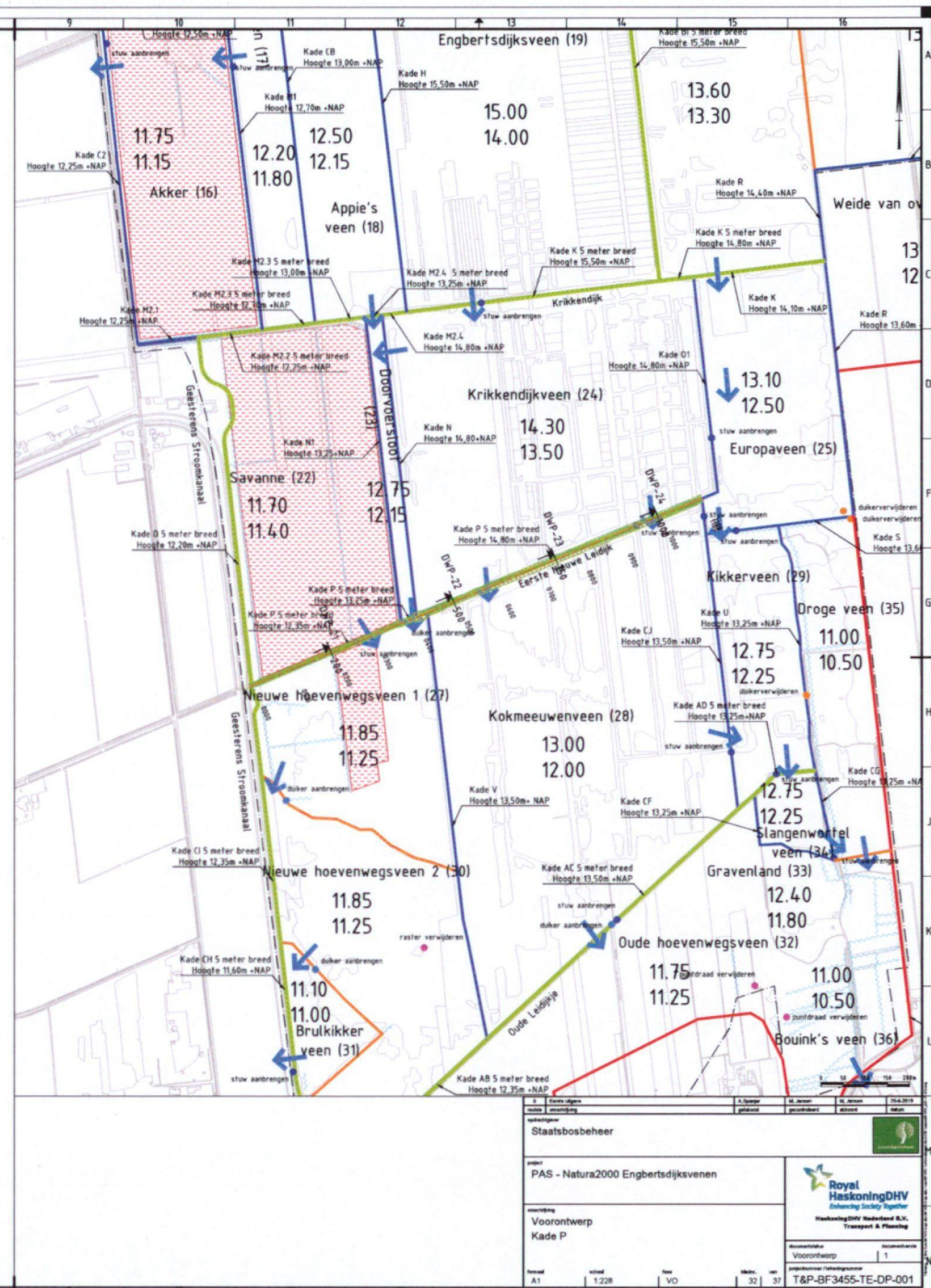
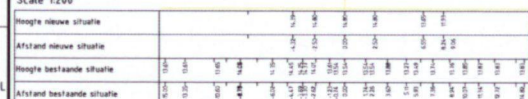
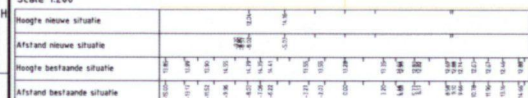
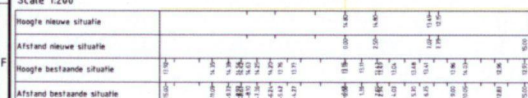
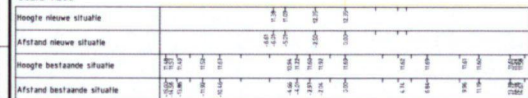
Auteur:
-Auteur-

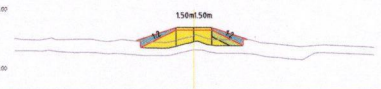
Aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend.
© Staatsbosbeheer

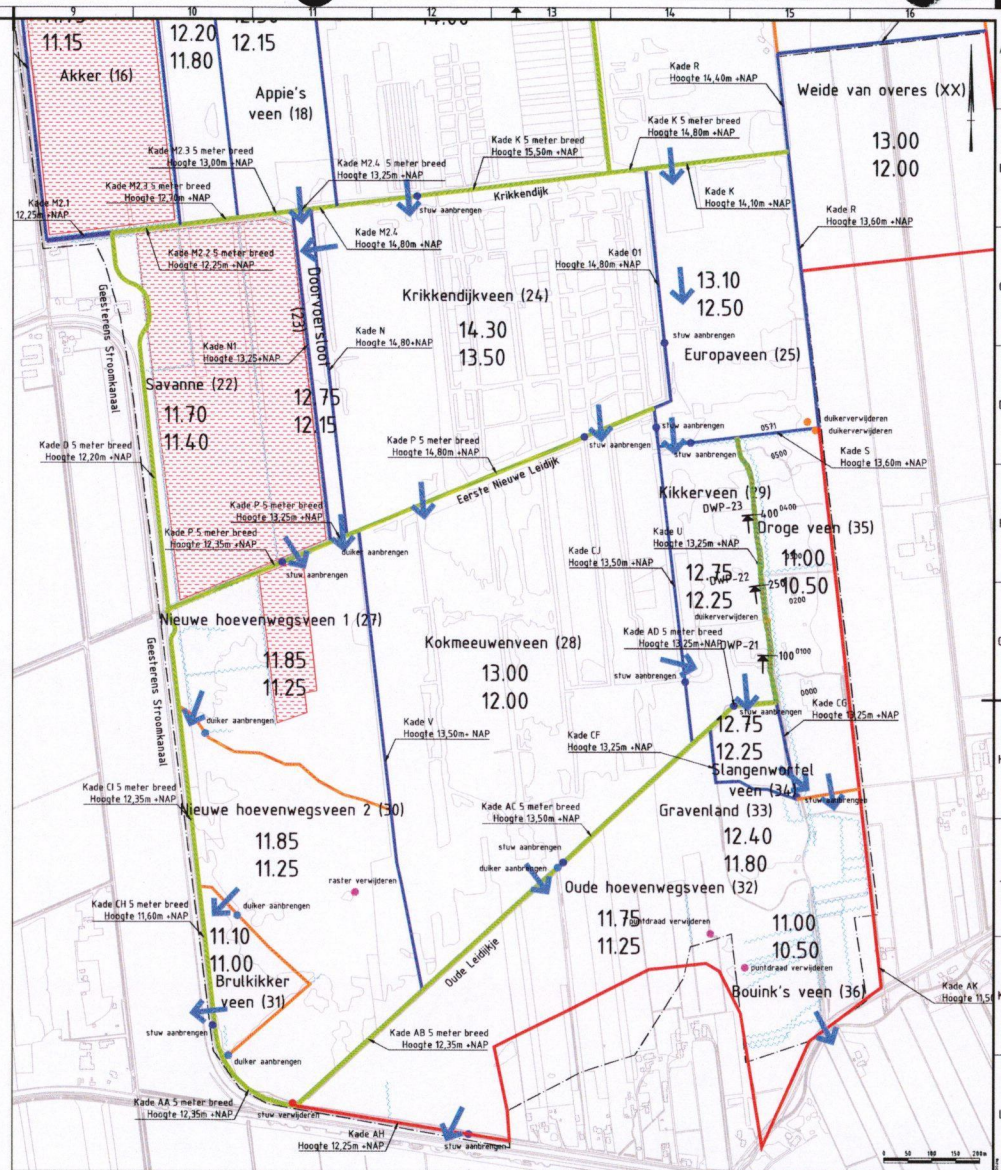
SIBCULO

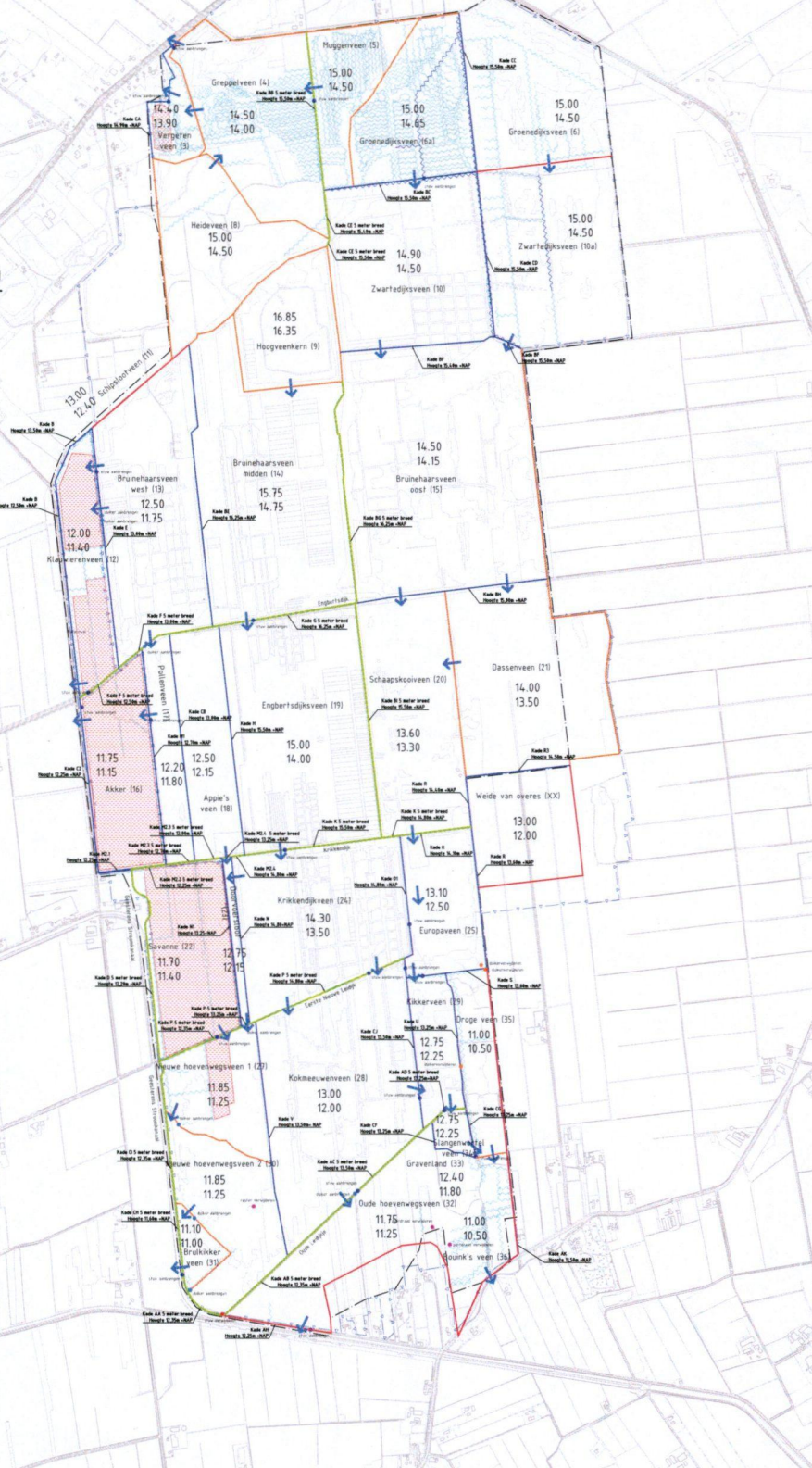
[illegible]

Hoogte nieuwe situatie	2,5 0,0	1,2 0,0	1,2 0,0	2,5 0,0
Afstand nieuwe situatie	2,5 1,7	1,5 0,0	1,5 0,0	2,5 1,9
Hoogte bestaande situatie	10 12	12 12	12 12	10 12
Afstand bestaande situatie	10 12	12 12	12 12	10 12

[illegible]

KLOOSTERHAAR

SIBCULO

VERKLARING ALGEMEEN

- — Natura 2000 g

VERKLARING MAATREGELEN

- - dempen intern
- - diepe (door de waterdichte laag gegraven) vijken, ophoeken, inkussen en dempen met leem
- - kade bestaand en niets aan doen
- - kade bestaand en moet opgeknapt worden maar valt buiten project
- - kade aanleggen, kruinbreedte 3,00 m, van zand met een leemlaag aan de bovenstroomse zijde
- - kade aanleggen, kruinbreedte 5,00 m, van zand met een leemlaag aan de bovenstroomse zijde

OPMERKINGEN

- globaal ontwerp opgesteld door Staatsbesluit d.d. juli 2017
- Royal Huisroning/Br heeft de effectiviteit van de op deze kaart weergegeven maatregelen niet getoetst
- voor de hoeveelheidsbepaling zijn gegevens uit bijbehorende profielen van de kadens gebruikt

1.0	Eerste uitgave	A. Sparger	M. Jansen	M. Jansen	20-6-2019
versie	omschrijving	getekend	gecontroleerd	akkoord	datum

opdrachtgever
Staatsbosbeheer

project
PAS - Natura2000 Engbertsdijkswenen

omschrijving

Voorontwerp
Situatie

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together
HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

documentstatus	documentversie
Voorontwerp	1

projectnummer / tekeningnummer
T&P-BF3455-TE-DO-501

formaat	schaal	fase	bladnr.	van	projectnummer / tekeningnummer
A1	01:10.0	VO	1	1	T&P-BF3455-TE-DO-501

Understanding today.
Improving tomorrow.

Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling

Engbertsdijkswenen

Ontgrondingen Natura 2000-gebied

projectnummer 0435158.100

definitief
28 januari 2020

Auteurs

K. (Kjell) Spillekom, MSc

Opdrachtgever

Staatsbosbeheer
Postbus 563
7400 AN Deventer

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
28-01-2020	definitief v.3	C. Schellingen	T. Artz

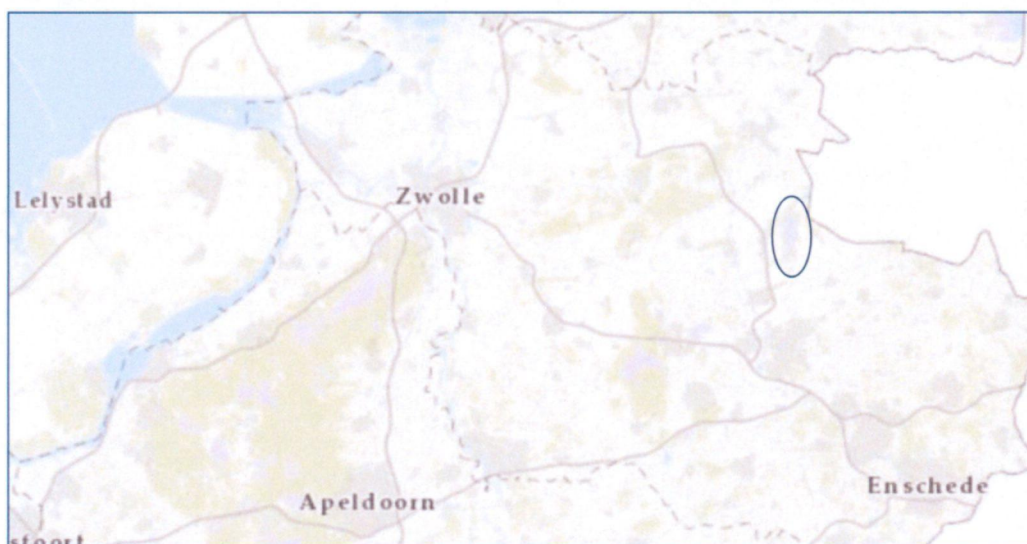
Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Waarom een m.e.r.?	2
1.3	Toetsingscriteria	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Het plangebied	5
2.1	Engbertsdijkvenen	5
2.2	Activiteiten in het plangebied	6
2.3	Cumulatie, complexiteit en onomkeerbaarheid	7
2.4	Recreatieve meekoppelkansen	9
3	Het kenmerk van de potentiële milieueffecten	10
3.1	Bodem	10
3.2	Water	14
3.3	Archeologie	16
3.4	Ecologie	19
3.5	Overige milieuthema's	23
3.6	Hinder tijdens realisatiefase	23
4	Conclusie	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Engbertsdijkswen is een Natura 2000-gebied in het oosten van het land nabij Kloosterhaar, zie figuur 1.1. Het natuurgebied heeft een ontwikkelopgave. Staatsbosbeheer wil de degeneratie van de bestaande natuurwaarde binnen het gebied een halt toe roepen. Om wegzijging van water in het natuurgebied tegen te gaan, is het gebied in het verleden hydrologisch geïsoleerd en met dammen gecompartmenteerd. Deze dammen voldoen niet meer aan de geldende eisen: ze zijn gedeeltelijk lek of hebben niet de juiste profilering waardoor de kans op grondafschuiving optreedt en het water alsnog weg kan vloeien.

Figuur 1.1: De globale ligging van Engbertsdijkswen.

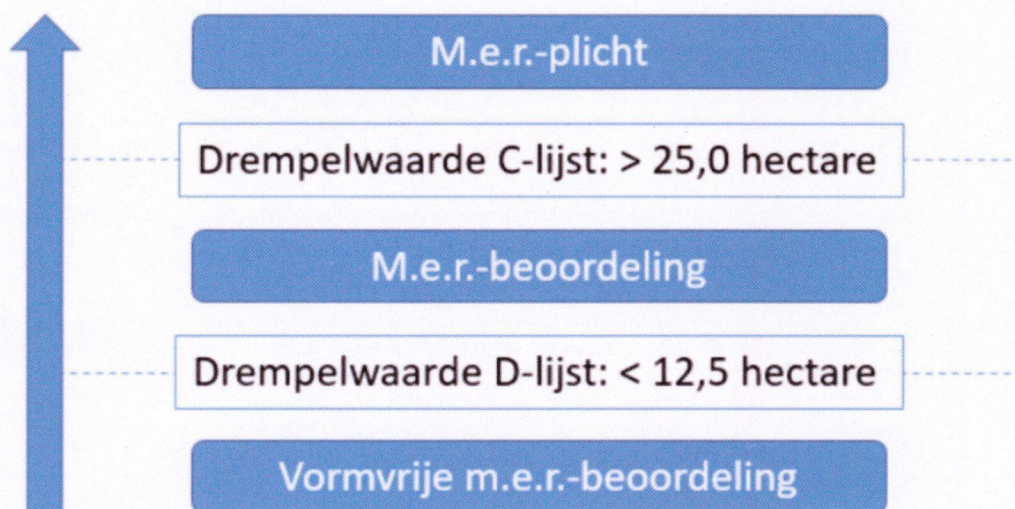
De aanwezigheid van water in het natuurgebied is van vitaal belang voor de instandhoudingsdoelen die gelden. Hierbij gaat binnen de habitatrichtlijnen specifieke aandacht uit naar droge heiden, actief hoogveen en herstellend hoogveen. Binnen de vogelrichtlijnen gaat de aandacht uit naar de geoorde fuut, toendrarietgans en de kraanvogel. Doordat de compartimentsdammen niet de functie vervullen die zou moeten, loopt de aanwezigheid van deze habitattypen en vogelrichtlijnsoorten risico.

Het voornemen voorziet in het afgraven en heropbouwen van deze dammen om het water binnen het Natura 2000-gebied te houden en te beschermen. Hierdoor zijn intensieve werkzaamheden binnen het Natura 2000-gebied noodzakelijk. In deze aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling worden de milieueffecten inzichtelijk gemaakt, op basis waarvan het bevoegd gezag besluit of zij het doorlopen van een uitgebreidere m.e.r.-procedure noodzakelijk acht.

1.2 Waarom een m.e.r.?

De werkzaamheden voorzien in de ontgrondingen ten behoeve van de waterhuishouding binnen de Engbertsdijkvenen. Hierbij gaat het om het afgraven van de afgekeurde compartimentsdammen en het heropbouwen (en mogelijk verplaatsen) van deze dammen. Dit betekent dat er flinke werkzaamheden plaatsvinden binnen het Natura 2000-gebied waarbij er grond aan- en afgevoerd wordt.

De milieueffectrapportage-procedure (m.e.r.) is bedoeld om het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming in te brengen. Een m.e.r. is altijd gekoppeld aan een plan of besluit, bijvoorbeeld een structuurvisie, bestemmingsplan of vergunning. De wettelijke eisen ten aanzien van m.e.r. zijn vastgelegd in de Wet Milieubeheer en in het Besluit m.e.r. In de Wet Milieubeheer en in het Besluit m.e.r. wordt een onderscheid gemaakt in activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn (de zogenaamde bijlage C-activiteiten) en activiteiten die m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn (de zogenaamde bijlage D-activiteiten). De figuur hieronder laat zien hoe dit onderscheid wordt gemaakt, specifiek voor voorliggend document.

Figuur 1.2: Drempelwaarde C- en D-lijst m.e.r.

In een rapport met berekeningen van Royal HaskoningDHV (d.d. 9 februari 2019) is vastgesteld dat de precieze omvang van de ontgrondingen op 23 hectare uitkomt. Dit betekent dat de ontgrondingen boven de drempelwaarde van de D-lijst liggen, maar onder de drempelwaarde van de C-lijst. Op basis hiervan kan gesteld worden dat er geen formele m.e.r.-plicht geldt voor de ontgrondingsopgave van de Engbertsdijkvenen, maar een m.e.r.-beoordelingsplicht.

De voorgenomen opgave valt onder categorie D16.1 uit het Besluit m.e.r.. Categorie 16.1 vloeit voort uit artikel 3 van de Ontgrondingenwet en heeft betrekking op "De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouwminen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld onder D 16.2",

waarbij D16.2 van toepassing is op turfwinning en dus niet hier van toepassing is. Hieronder in tabel 1.1 een uitsnede uit het Besluit m.e.r..

Tabel 1.1: Uitsnede uit het Besluit m.e.r.

	Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluit
D 16.1	De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouwminen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld onder D 16.2.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van 12,5 hectare of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet.

Hieruit volgt dat er een m.e.r.-beoordeling wordt opgesteld, waarover het bevoegd gezag (in deze: Provincie Overijssel) moet beslissen of er wel of niet een project-m.e.r.-procedure doorlopen moet worden. Hierbij geldt dat moet worden beschreven of belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden uitgesloten.

1.3 Toetsingscriteria

Deze m.e.r.-beoordeling is gekoppeld aan de richtlijnen in bijlage III van de Europese Richtlijn milieueffectbeoordeling. In deze bijlage staan drie criteria met uitgangspunten per criterium benoemd: kenmerken van de activiteit, plaats van de activiteit en kenmerken van het potentiële effect (zie tabel 1.2). In deze notitie worden deze criteria voor de ontwikkeling beschreven en beoordeeld (zie ook de Leeswijzer).

Tabel 1.2: Beoordelingscriteria m.e.r.

Criteria	Beoordelingscriterium
Kenmerken van de activiteit	• omvang • cumulatie met andere projecten • gebruik van natuurlijke hulpbronnen • productie van afvalstoffen • verontreiniging en hinder • risico van ongevallen
Plaats van de activiteit	• bestaand bodemgebruik • relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied • het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen (gevoelige) gebieden: ○ kustgebieden, ○ berg- en bosgebieden, ○ reservaten en natuurparken, ○ gebieden die in de wetgeving van de lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; ○ speciale beschermingszones, door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG en Richtlijn 92/43/EEG, ○ gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden, ○ gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid,

	o landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.
Kenmerken van het potentiële effect	• het bereik van het effect • grensoverschrijdend karakter • orde van grootte en complexiteit van het effect • waarschijnlijkheid van het effect • duur, frequentie en omkeerbaarheid van het effect

1.4

Leeswijzer

Deze m.e.r.-beoordeling is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 gaat in op het plangebied, de beoogde activiteiten en de relatie van de opgave tot het gebied eromheen;
- Hoofdstuk 3 gaat in op de potentiële milieueffecten van de ontgroningen. Hier worden de potentiële milieueffecten beoordeeld.
- Hoofdstuk 4 is de conclusie van de m.e.r.-beoordeling, aangevuld met de te treffen mitigerende maatregelen en aanbevelingen.

2 Het plangebied

2.1 Engbertsdijkswenen

Plangebied

Engbertsdijkswenen is een Natura 2000-gebied dat in de provincie Overijssel ligt nabij Kloosterhaar en Sibculo in de gemeente Twenterand. Het is een overblijfsel van een vroeger veel groter veengebied, maar dat door het in cultuur brengen van landbouwgrond in omvang is afgenomen. Het beheer van de Engbertsdijkswenen ligt bij Staatsbosbeheer. In de figuur hieronder is de locatie van het gebied te zien.

Figuur 2.1: Locatie van Engbertsdijkswenen.

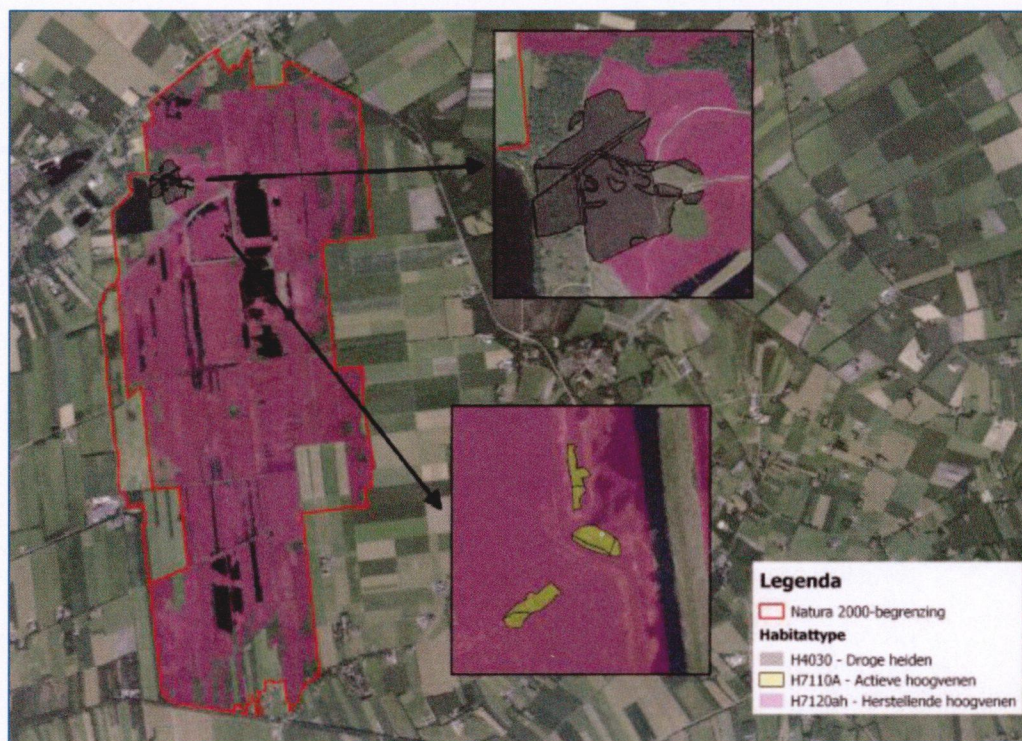
Huidige staat van het gebied

Engbertsdijkswenen is een hoogveenlandschap. De aanwijzing als Natura 2000-gebied betekent dat er specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd zijn om de biodiversiteit (op Europees niveau) te waarborgen en waar mogelijk te verbeteren. Deze instandhoudingsdoelen zijn per soort en habitattypen geformuleerd. De kernopgave voor Engbertsdijkswenen ligt in het verbeteren van het oppervlakte en kwaliteit van de actieve hoogvenen, en het verbeteren van de kwaliteit van de herstellende hoogvenen. Voor de rest van de habitattypen en diersoorten geldt met name dat de huidige staat niet mag verslechteren. Het verbeteren van de kwaliteit en oppervlakte van deze twee habitattypen moet gezamenlijk met een wateropgave gebeuren. Er is namelijk sprake van

het wegzijgen van water uit het gebied. De Engbertsdijkswen zijn in het verleden ingedamd met compartimenterings-dammen om het water binnen het gebied te houden. Inmiddels zijn enkele van deze dammen lek waardoor water wegl loopt uit het gebied.

Daarnaast speelt de intensieve landbouw rondom de Engbertsdijkswen een cruciale rol in het wegvloei en van water uit het gebied. Met name aan de oostzijde zorgt landbouwkundige ontwatering voor een lage grondwaterstand. Behoud van de huidige kwaliteit van het Natura 2000-gebied is zonder water aan de veenbasis onmogelijk. Ook is er door de lage waterstand een sterker negatief effect van veenmineralisatie en stikstofdepositie waar te nemen.

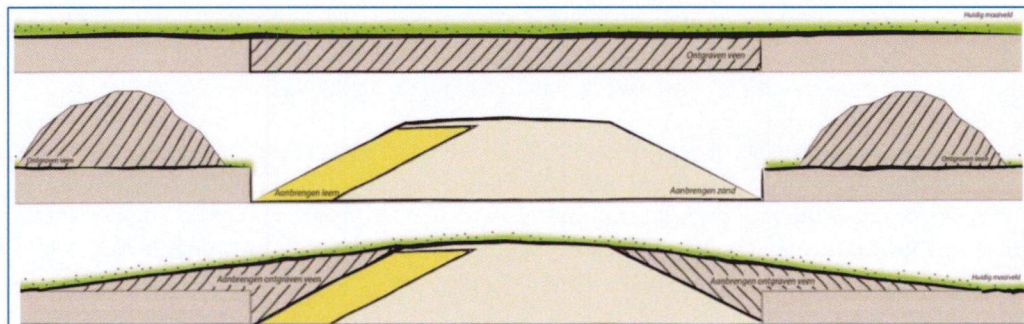
In figuur 2.2 hieronder is te zien welke habitattypen op welke locatie worden waargenomen.

Figuur 2.2: Habitattypen Engbertsdijkswen (Bron: Staatsbosbeheer).

2.2 Activiteiten in het plangebied

Door Royal HaskoningDHV is een rapportage opgesteld waarin wordt uitgelegd welke activiteiten er worden ondernomen om de kwaliteit van Engbertsdijkswen te verbeteren (d.d. 9 februari 2019). Eén van die werkzaamheden is het herstellen van de compartimentering die het gebied opdeelt in diverse hydrologische peilgebieden. Het doel hiervan is het herstellen van het hoogveen. Deze herstelwerkzaamheden zien er schematisch als volgt uit:

Figuur 2.3: Drie stappen van het aanbrengen van compartimeterende kades.

Eerst wordt er veen ontgraven om ruimte te maken voor een laag leem en een groot deel zand. De afgraving gebeurt tot aan de laag waterdicht zwartveen. De laag leem wordt aan de zijde aangebracht waar het waterpeil het hoogst is. Het zand komt aan de andere kant van de kade te liggen. Op deze manier ontstaat er een glooiing wat het water tegenhoudt en zodoende compartimenteert. Vervolgens wordt het eerder afgegraven veen als deklaag teruggebracht op de lagen leem en zand. Hiermee wordt de nieuw aangebrachte kade visueel en landschappelijk ingepast in het natuurgebied.

In de bijlage is een overzichtskaart te vinden met daarop de aard van de maatregelen en de precieze geografische duiding daarvan.

2.3 Cumulatie, complexiteit en onomkeerbaarheid

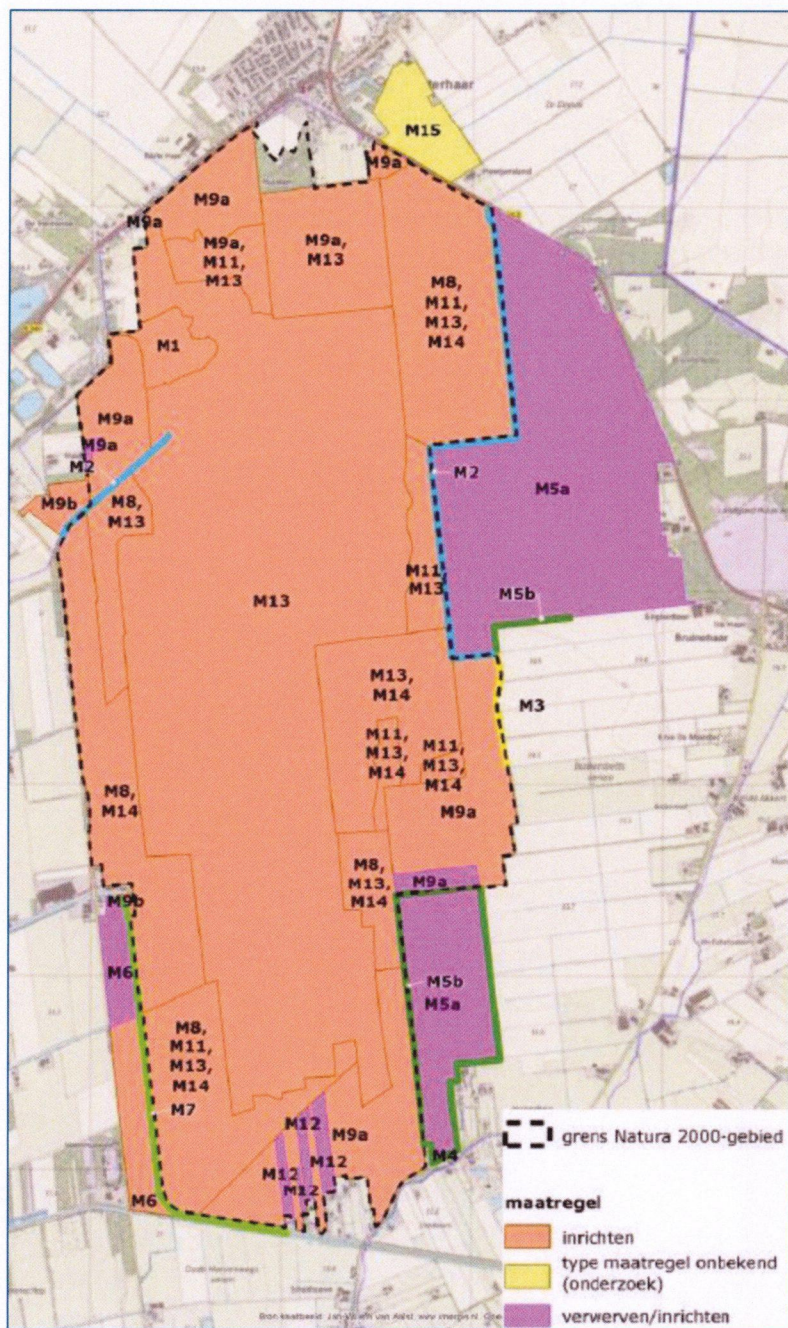
Cumulatie en complexiteit

Er worden ook maatregelen buiten het Natura 2000-gebied uitgevoerd. Hier is mogelijk sprake van cumulatie. Deze maatregelen worden echter apart beschouwd. Buiten de Engbertsdijkswen worden op sommige locaties bufferzones (zie figuur 2.4) ingericht die primair het doel dienen van het behouden en versterken van de daar aanwezige habitattypen. Dit vindt plaats middels een gebiedsproces. Naar alle waarschijnlijkheid zullen ook hier ontgrondingmaatregelen moeten worden uitgevoerd, maar dit proces loopt 2 jaar achter op de maatregelen waar deze aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling voor geschreven wordt.

In tegenstelling tot de maatregelen binnen de Engbertsdijkswen die betrekking hebben op het vasthouden van regenwater, zijn de externe maatregelen juist bedoeld om het grondwater vast te houden. Aangezien er qua planning en type maatregelen een groot verschil is tussen de interne en externe maatregelen, is er in overleg met de provincie Overijssel gekozen om de maatregelen gescheiden van elkaar te beschouwen. Hierom wordt er hier enkel gefocust op de interne maatregelen voor Engbertsdijkswen.

Onomkeerbaarheid

Er is sprake van een onomkeerbare situatie door het weggraven van de bestaande damstructuren en het aanbrengen van nieuwe kades. Dit is noodzakelijk voor het verbeteren van de interne waterhuishouding van het gebied. De werkzaamheden dragen per definitie bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de Engbertsdijkswen. Onomkeerbaarheid is hierom geen probleem.

Figuur 2.4: Externe maatregelen op de kaart (gekleurde vlakken buiten de grens Natura 2000-gebied).

2.4 Recreatieve meekoppelkansen

Het afgelopen jaar hebben diverse werkgroepen gewerkt aan recreatieve meekoppelkansen in de Engbertsdijkswen. Daarin zitten bewoners en dorpsbelangen uit de nabij omgeving van het natuurgebied en partijen zoals de gemeente Twenterand, het waterschap Vechtstromen, en Staatsbosbeheer. Gemeente Twenterand wil de Engbertsdijkswen beter op de kaart zetten en voelt zich verantwoordelijk voor de ontwikkelingen in en rondom dit gebied. Er wordt gericht op de ontwikkeling van:

- Recreatieve routes;
- Natuurbelevingscentrum;
- Veilige fietspaden;
- Cultuurhistorie o.a. Schipsloot;
- Natuur inclusieve landbouw.

3 Het kenmerk van de potentiële milieueffecten

3.1 Bodem

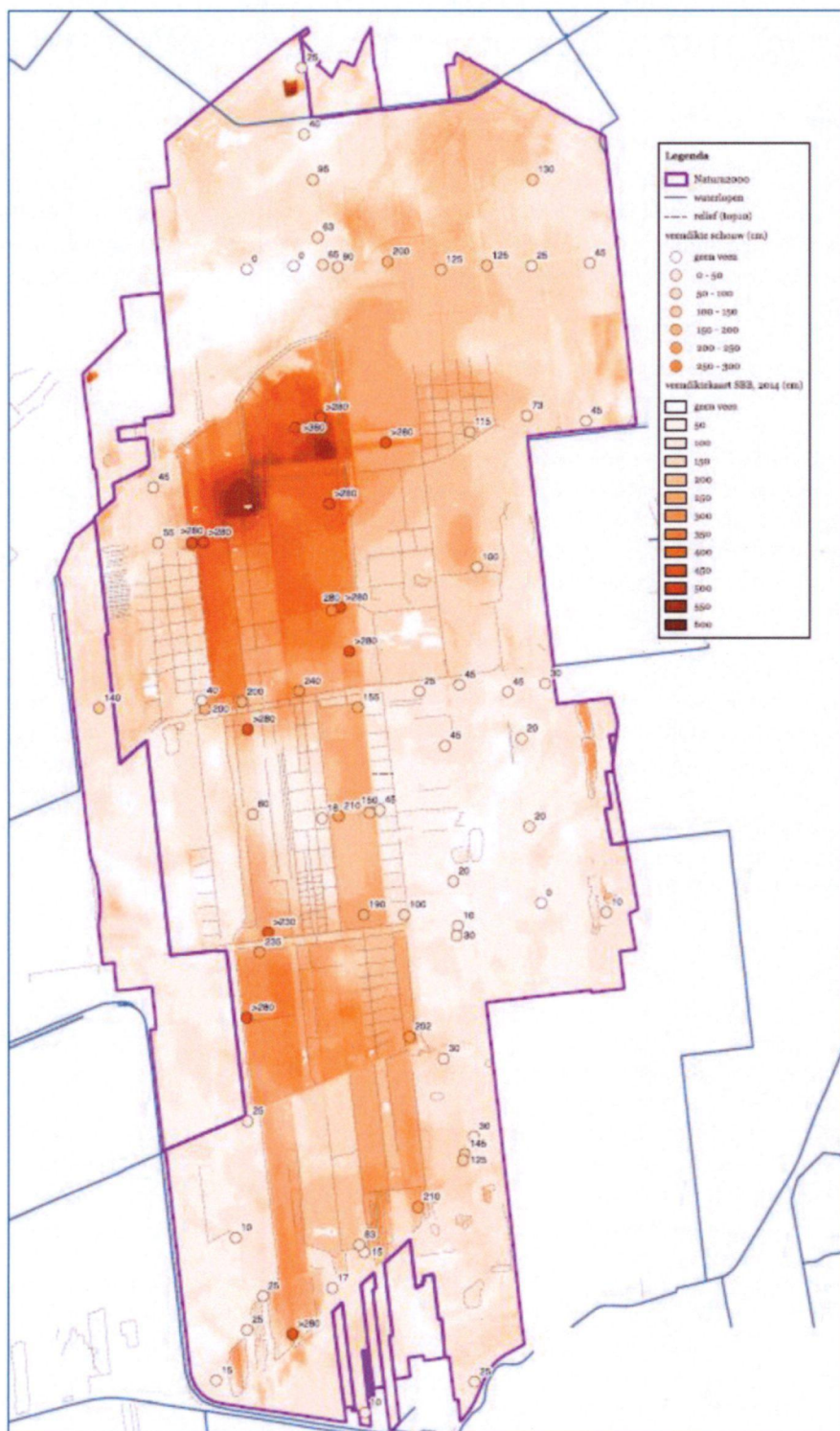
Om te kunnen beoordelen wat de effecten op de bodem zijn als gevolg van de werkzaamheden, is het zinvol om in kaart te brengen hoe de bodem eruit ziet. Ten grondslag aan de informatie hiervan ligt het de Ecohydrologische schouw (d.d. april 2018) en de Gebiedsanalyse Engbertsdijkswen, Programmatie Aanpak Stikstof van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (d.d. 15 februari 2017).

Deze paragraaf beschouwt de bestaande en toekomstige bodemkwaliteit, en de mogelijke aanwezigheid van niet gesprongen explosieven.

Het plangebied en de directe omgeving kennen uitlopende bodemtypen: droog zandlandschap, nat zandlandschap, beekdallandschap en hoogveenlandschap. Binnen het natuurgebied is dan vooral hoogveen en water aanwezig. Dit steekt af tegen de rest van de omgeving waar de zandgronden prominenter zijn. Op figuur 3.1 (zie volgende pagina) is een kaart weergegeven met daarop de dikte van de veenlaag. De dikke laag concentreert zich met name in het centrale gedeelte van het natuurgebied.

Bodemkwaliteit

De Engbertsdijkswen zijn van oudsher enkel gebruikt voor veenafgravingen en in beperkte mate bewoning. Uit de Gebiedsanalyse blijkt dat er in de omgeving geen bodemverontreiniging bekend is. Dit betekent dat er ook geen vervuilde grond gesaneerd en verwerkt hoeft te worden. Er dient echter nog wel nader onderzoek naar mogelijke PFAS-verontreinigingen uitgevoerd te worden. Nieuwe grond dat aangeleverd wordt moet minstens van gelijke kwaliteit zijn als de kwaliteit van de reeds aanwezige grond. Doordat er geen vervuilde gronden aanwezig zijn, verbetert de bodemkwaliteit ook niet significant. Het effect door de werkzaamheden is hierdoor neutraal.

Figuur 3.1: Veendikte Engbertsdijkvenen.

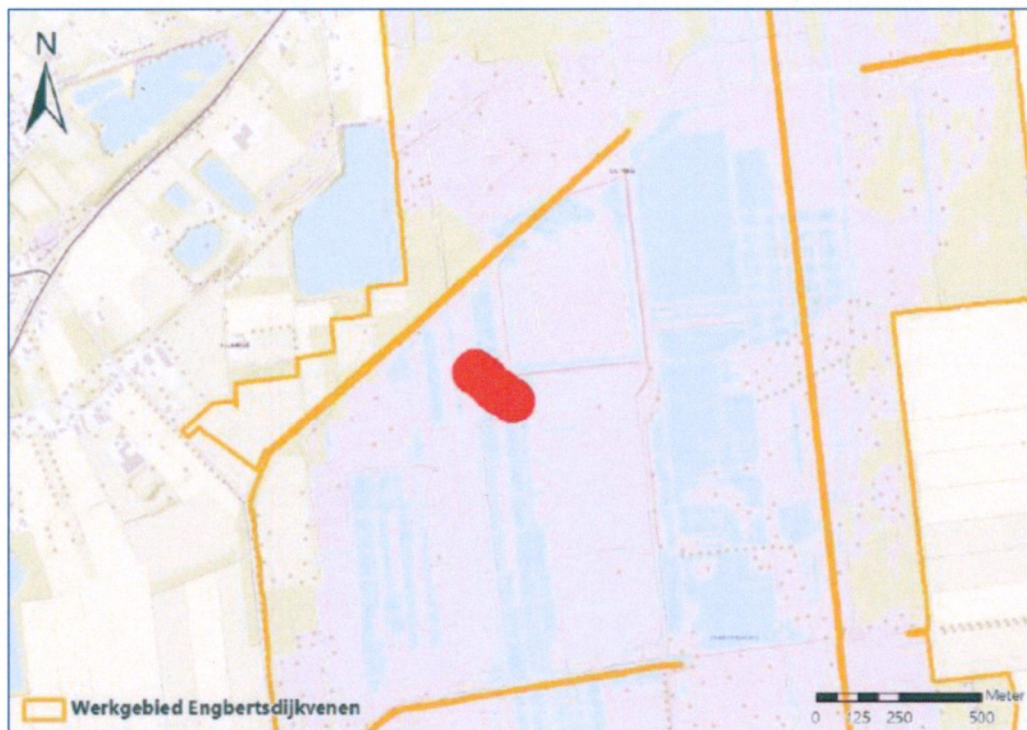
Niet gesprongen explosieven

Er bestaat de mogelijkheid dat er bij bodemingrepen restanten van explosieven en militaire objecten gevonden kunnen worden. REASeuro heeft voor Overijssel een grootschalig onderzoek gedaan naar mogelijke risicogebieden voor niet gesprongen explosieven (d.d. 3 juli 2017). In dat onderzoek is geconstateerd dat er in gedurende de Tweede Wereldoorlog enkele luchtaanvallen in de buurt van Engbertsdijkswenen heeft plaatsgevonden. Op een luchtfoto (figuur 3.2) uit 1945 is te zien dat er enkele bomkraters temidden het natuurgebied aanwezig zijn.

Figuur 3.2: Een vijftal bomkraters in Engbertsdijkswenen op een luchtfoto uit 1945.

Op basis van deze luchtfoto is vastgesteld waar in het natuurgebied deze kraters precies liggen, te zien op figuur 3.3. Het rode gebied geeft een risicogebied weer voor niet gesprongen explosieven. Er bestaat hier de mogelijkheid op de aanwezigheid van niet gesprongen brisantbommen van de kalibers 250 lbs, 500 lbs, en 1.000 lbs. Hier dient rekening mee gehouden te worden zijn de werkzaamheden in de bodem.

Figuur 3.3: Risicogebied niet gesprongen explosieven (rood).

Conclusie

Er is geen sprake van een verslechtering van de bodemkwaliteit als gevolg van het plan. Tevens is het doel om zoveel mogelijk bestaande gronden uit het gebied zelf te hergebruiken bij het aanbrengen van de kades en dammen. De nieuwe grond die aangevoerd wordt moet bij wet van goede kwaliteit zijn. Ook hierdoor treedt er geen verslechtering op van de bodemkwaliteit. Wel geldt er een aandachtsgebied voor niet gesprongen explosieven. Het risico wordt echter beperkt ingeschat.

Er zijn geen belangrijk nadelige milieueffecten voor het thema bodem.

3.2

Water

Water

De levende laag van het hoogveen wordt gevoed door regenwater. Het gevolg van veenvorming is dat het landschap langzaamaan boven de omgeving uit begint te steken, wat de invloed en impact van regenwater vergroot. Op dit moment is er sprake van wegzijging. De wegzijging dient maximaal

40 tot 50 mm per jaar te zijn, en dat kan enkel in stand gehouden worden als het neerslagoverschot niet eenvoudig via de ondergrond of zijdelings wegstroomt. Daarvan is nu geen sprake. Door drainage van de omliggende landbouwgronden is het grondwater onder de veenbasis gekomen, met als gevolg dat de wegzijging verder toeneemt. De compartimentering in westelijke en zuidelijke richting van het gebied zorgt voor een vertraagde afvoer van het hemelwater. Op deze manier wordt het hemelwater maximaal benut binnen het gebied. Neerslagoverschotten worden nagenoeg allemaal via de ondergrond afgevoerd of verdampen.

Door het gebied opnieuw te compartimenteren en enkele lekke dammen en kades te vervangen wordt deze wegzijging verder beperkt. Er zijn enkele dammen en kades met een verhoogd risico op afschuivingen. Wanneer deze dammen afschuiven, neemt het risico op versnelde wegzijging van het water verder toe. De kaart hiernaast toont welke dammen en kades een verhoogd risico op afschuiving hebben.

Figuur 3.4: Risico op afschuiving.

Engbertsdijkvenen ligt verder niet in een waterwingebied, en ook niet in een gebied waar een grondwaterbeschermingsregime voor geldt. Deze worden door de herstelmaatregelen dan ook niet aangetast.

Voor zowel de externe als interne maatregelen is een hydrologisch model gebouwd waardoor de effecten van de maatregelen op de omliggende (landbouw)gronden zichtbaar zijn gemaakt. Uit dit model blijkt dat door de interne maatregelen nauwelijks externe hydrologische effecten te verwachten zijn.

Conclusie

De herstelwerkzaamheden aan de Engbertsdijkvenen hebben ten dele het doel om regenwater binnen het gebied te houden. Dit water blijft door de compartimenteringsdammen binnen het gebied. Het plan voorziet in een verbetering van deze dammen en dus ook voor de verbetering van de waterhuishouding van Engbertsdijkvenen. Hierdoor neemt ook de kans op potentiële hydrologische effecten buiten het plangebied af. Dit is een positief effect. Er zijn dus geen belangrijk nadelige milieueffecten voor het aspect water.

3.3

Archeologie

Archeologische verwachtingen

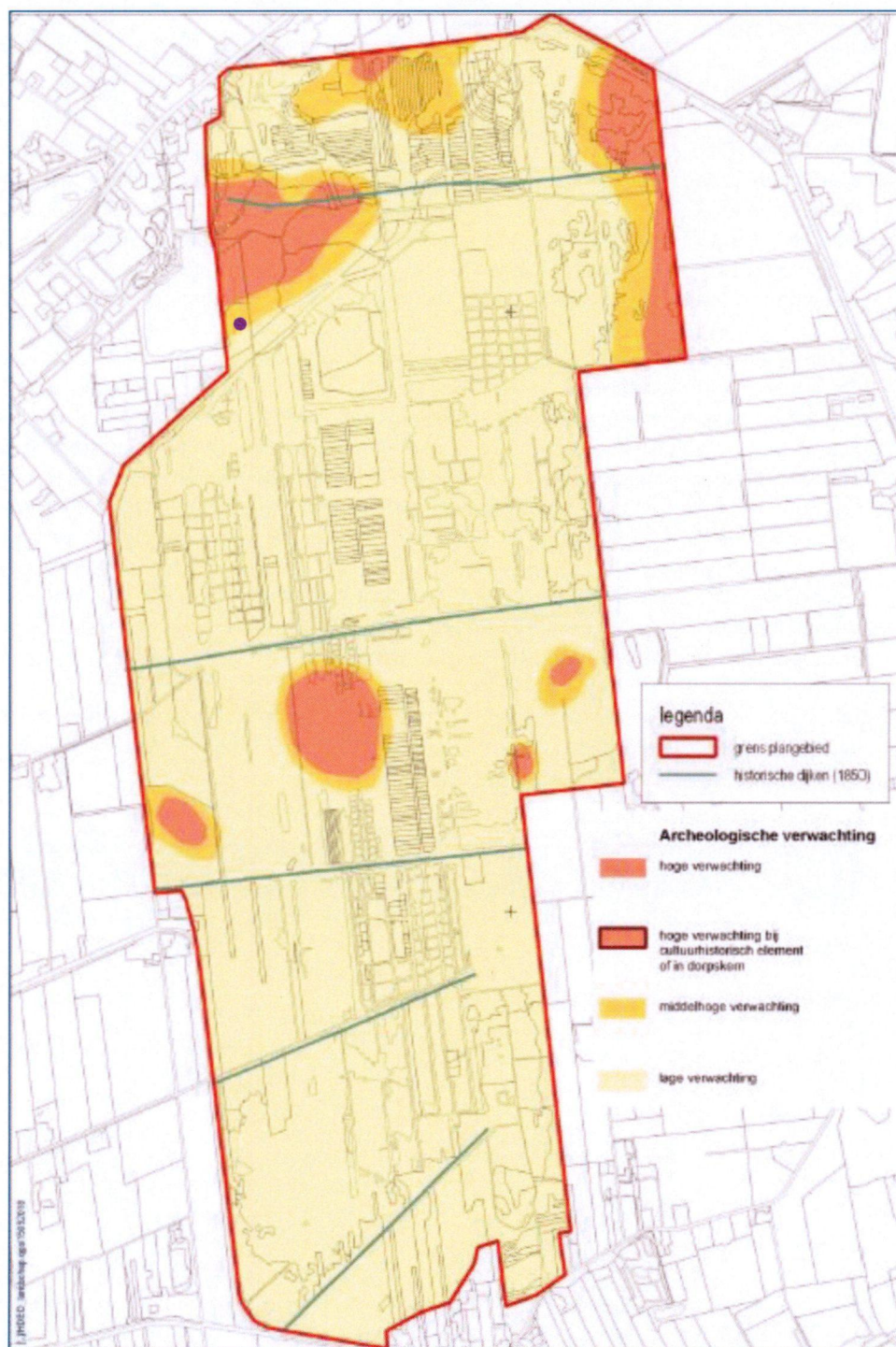
Het plangebied en de directe omgeving zijn in het verleden onderdeel geweest van een groter veengebied. De Engbertsdijkswen zijn in de huidige staat een restant van dit grotere veengebied, waarvan de randen de afgelopen eeuwen zijn afgegraven. De vervening is een halt toe geroepen halverwege de 20^e eeuw. Delen van de Engbertsdijkswen steken boven het omliggende landschap uit. Om wegzijging tegen te gaan was het nodig om dammen en kades aan te brengen om het gebied hydrologisch te isoleren. De nu voorziene werkzaamheden betreffen het afgraven van gronden. Hierbij worden mogelijk archeologisch waardevolle resten geraakt.

Bureau Raap heeft een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd naar de archeologische waarden die mogelijk in Engbertsdijkswen aanwezig zijn. Voor het overgrote deel van het plangebied geldt een lage verwachting voor archeologisch waardevolle vondsten uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Er geldt echter een archeologisch hoge verwachting voor vondsten uit de vroeger bronstijd. De archeologisch hoge verwachtingen vertonen een overeenkomst met de hogere delen van het natuurgebied. De verwachting is dat op de hogere delen van Engbertsdijkswen vroeger mensen leefden in kampementen en nederzettingen, en dat juist hier mogelijk restanten van die bewoning aanwezig zijn. Deze verwachting is in 2019 bevestigd door een vuursteenrest die middels een C14-datering is gedateerd tussen 8418-8242 voor Christus in de middensteentijd. De verwachte gaafheid van mogelijk andere archeologische resten zijn matig tot goed, afhankelijk van de diepte waarop deze gevonden kunnen worden.

Tabel 3.1 hieronder toont kort samengevat de gespecificeerde archeologische verwachting. Op figuur 3.5 daaronder is te zien voor welke gebieden binnen Engbertsdijkswen deze verwachtingen gelden.

Tabel 3.1: Samenvatting gespecificeerde archeologische verwachting.

Archeologische periode	Verwachting	Complextype	Kenmerken	Diepteligging	Gaafheid
Vroege bronstijd	Hoog	Kampement	Hoge delen landschap	Vanaf het maaiveld, aan de basis van het veen	Matig tot goed
Late middeleeuwen	Laag	Nederzetting	Mogelijk op hoge delen landschap	Vanaf het maaiveld	Matig tot goed
Nieuwe tijd	Laag	Nederzetting, ontginning	Mogelijk op hoge delen van het landschap	Vanaf het maaiveld, in en aan de basis van het veen	Matig tot goed

Figuur 3.5: Archeologische verwachtingen Engbertsdijkvenen. (Paarse stip = vondst uit 2019).

2:2 - 4 - 2:2020 142688/900070141

Blad 18 van 25

3.4 Ecologie

Juridisch kader

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Vanaf 1 januari 2017 is niet de minister, maar de provincie bevoegd gezag voor het verlenen van een ontheffing voor overtreding van verbodsbepalingen en het vaststellen van vrijstellingsregelingen ten aanzien van beschermde soorten. De provincie blijft bevoegd gezag voor het afgeven van vergunningen voor plannen of projecten met effecten op een Natura 2000-gebied. In het kader van dit schrijven wordt ecologie opgedeeld in twee onderdelen: gebiedsbescherming en soortenbescherming.

Gebiedsbescherming gaat over de juridische bescherming van aangewezen natuurgebied. Engbertsdijkswen is in deze een beschermd Natura 2000-gebied. Natura 2000-gebieden zijn op Europees niveau beschermde natuurgebieden. Per gebied zijn hiervoor specifieke instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Significante negatieve effecten op deze natuurgebieden en de gekoppelde doelstellingen zijn in beginsel niet toegestaan. De instandhoudingsdoelstellingen voor Engbertsdijkswen zijn opgenomen in paragraaf 2.2. Ten grondslag aan de beoordeling van ecologie ligt de Gebiedsanalyse voor Engbertsdijkswen en het natuuronderzoek van Ecogroen.

In de Wnb is tevens soortenbescherming opgenomen en deze opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen. Het gaat om de volgende drie categorieën die van belang zijn voor de effectbeoordeling:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

Gezien de noodzaak tot herstelwerkzaamheden aan het Natura 2000-gebied zijn er enkele vrijstellingen op de Wnb-vergunningen afgegeven. Om toch adequaat met potentieel nadelige ecologische gevolgen om te gaan, wordt er aan een ecologisch werkprotocol gewerkt om nadelige milieueffecten zoveel mogelijk te mitigeren.

Vrijstelling Wnb-vergunningen

De Provincie heeft een vrijstelling verleend voor de Wet natuurbeschermingsvergunningen. Deze is op 16 oktober 2019 van kracht gegaan. Op basis hiervan kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd wetende dat er effecten op zullen treden, maar dat deze werkzaamheden noodzakelijk zijn om een grote verbetering teweegbrengen voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Wel heeft de provincie een verplichting opgenomen dat er omtrent de werkzaamheden en vrijstellingen een meldingsplicht ter informatie voor de omgeving is.

Voor de herstelmaatregelen van Engbertsdijkswen is in IPO-verband besloten dat de uitstoot van stikstof niet meegenomen wordt in het vergunningentrajec. De tijdelijke toename van stikstofdepositie door de uitvoering van deze maatregelen is beperkt, plaatselijk van aard en weegt niet op tegen het positieve effect door verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van de instandhoudingsdoelen door deze herstel- instandhoudingsmaatregelen.

Voor soortenbescherming is een volledige vrijstelling opgenomen, op basis van artikel 3.3 lid 7 uit de Wnb. Deze vrijstelling geldt ook voor jaarrond beschermde nesten, vleermuizen en overige soorten. Het is evident dat er door de werkzaamheden mogelijk beschermde soorten (tijdelijk) verdwijnen, maar de gebiedsbescherming wordt in dit kader belangrijker geacht dan de bescherming van individuele soorten. In een ecologisch werkprotocol worden mitigerende maatregelen opgenomen om overlast, hinder en schade aan beschermde soorten, ondanks de vrijstelling, te minimaliseren.

Gebiedsbescherming

In het natuuronderzoek van Ecogroen zijn de instandhoudingsdoelen (voor zowel typen als soorten) opgenomen. In de tabel hieronder is opgenomen welke habitattypen er aanwezig zijn, wat de huidige staat van instandhouding is, en wat de doelstelling voor deze habitattypen is. De herstelwerkzaamheden voor Engbertsdijkswen moeten hier een bijdrage aan leveren.

Tabel 3.2: Instandhoudingsdoelstelling Engbertsdijkswen.

Habitatype	Staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H4030 Droge heiden	--	=	=
H7110A Actieve hoogvenen	--	>	>
H7120 Herstellende hoogvenen	+	= (<)	>
A008 Geoorde fuut	+	= (<)	=
A039b Toendrarietgans	+	=	=
A127 Kraanvogel	--	=	=

Voor droge heiden (H4030) geldt dat er mogelijk effecten zijn al gevolg van het dempen van de interne ontwatering. Er zullen transportroutes en materieel ingezet worden die mogelijk mechanische effecten, zoals bodemverstoring en betreding, ten gevolge hebben. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten uitsluit.

Voor actieve hoogvenen (H7110A) en herstellende hoogvenen (H7120) geldt dat er geen maatregelen binnen deze habitattypen worden uitgevoerd. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

De Engbertsdijkswen is een belangrijke broedplaats voor de geoorde fuut (A008), met name de waterplassen in het gebied. De werkzaamheden zullen echter plaatsvinden buiten het broedseizoen. Bovendien is de geoorde fuut niet gevoelig voor verstoring door beweging, trilling en geluid. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

De toendrarietgans (A039b) foerageren overdag buiten de Engbertsdijkswen en komen enkel na zonsondergang naar het gebied om te rusten. Door de herstelwerkzaamheden uit te voeren tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang is rustverstoring voor de toendrarietgans niet aan de orde. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

De kraanvogel (A127) bevindt zich ondiep water waar voldoende rust is. Vooral tussen november en maart rusten de kraanvogels 's nachts in Engbertsdijkswen. Door de herstelwerkzaamheden uit te voeren tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang is rustverstoring voor

de toendrarietgans niet aan de orde. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

Soortenbescherming

In het natuuronderzoek van Ecogroen is op basis van eerdere gegevens en de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) een lijst opgesteld met beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn in Engbertsdijkswen. De lijst is hieronder opgenomen in tabel 3.3.

Tabel 3.3: Beschermde soorten Engbertsdijkswen.

Soort	Leefgebied
Das	Burchten in bos, foerageergebied in ruim gebied eromheen
Vleermuizen	Verblijfplaatsen in bomen met holten, foerageergebied in ruim gebied eromheen, bosranden en lanen als migratieroute
Grote bosmuis	Open bossen en bosranden met voldoende bramen
Waterspitsmuis	Binnen straal van 500m van sloot, beek, rivier, plas etc. Land met bodem dekkende vegetatie
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Nesten in bomen, foerageergebied: bos, heide en weilanden
Heikikker	Voortplantingswater: Vennen en veenputten. Overwinteringsgebied: bos en heide in zone van 300 meter rondom voortplantingswater
Hazelworm	Foerageergebied: Open bossen, bosranden en heide op zandgrond. Overwinteringsgebied: droge veendijken, droge heidevelden en hoger gelegen veenkoppen
Poelkikker	Voortplantingswater: Vennen en veenputten. Overwinteringsgebied: in zone van 300 meter rondom voortplantingswater
Levendbarende hagedis	Foerageergebied: alle delen met hoogveen en heide. Overwinteringsgebied: droge veendijken, droge heidevelden en hoger gelegen veenkoppen
Gladde slang	Foerageergebied: alle delen met hoogveen en heide. Overwinteringsgebied: droge veendijken, droge heidevelden en hoger gelegen veenkoppen
Boomkikker	Voortplantingswater: Voedselrijke en rijk begroeide wateren. Overwinteringsgebied: in zone tot een kilometer meter rondom voortplantingswater
Adder	Foerageergebied: alle delen met hoogveen en heide. Overwinteringsgebied: droge veendijken, droge heidevelden en hoger gelegen veenkoppen

Op basis van het ecologisch werkprotocol worden vervolgens enkele mitigerende maatregelen opgenomen die de verwachte schade aan de beschermde soorten tot een minimum moet

beperken voorafgaand en tijdens de werkzaamheden. Deze mitigerende maatregelen dienen in elk geval te bestaan uit:

1. Een ecologisch toezichthouder controleert of er beschermde soorten aanwezig zijn.
2. Twee weken voorafgaand aan de werkzaamheden worden de kades ongeschikt gemaakt voor huisvesting van o.a. de waterspitsmuis, amfibieën en reptielen door de vegetatie weg te maaien. Dit geeft de dieren de kans om te vluchten.
3. Graafwerkzaamheden vinden plaats in de periode tussen augustus tot eind oktober: dit geeft de minste belemmering voor de waterspitsmuis, amfibieën en reptielen.
4. Het aanbrengen van zand en leem kan gebeuren tussen eind oktober en begin mei wanneer deze werkzaamheden zijn opgestart buiten het broedseizoen en continue doorlopen. Hiermee wordt weerhouden dat broedvogels nog nestelen op de plek waar werkzaamheden staan gepland.
5. Werkzaamheden nabij een dassenburcht vinden enkel plaats tussen 1 juli en 1 december.
6. Bij het dempen van sloten en greppels vindt in de afwateringsrichting plaats om fauna de kans te geven te vluchten.
7. Bij het dempen van sloten en greppels in heide en veen wordt de vegetatie van de meest zonbeschenen oeverzijde geplagd en opzij gelegd. Na de werkzaamheden worden de plaggen teruggeplaatst op de gedempte sloten en greppels.

Steekinsecten

Bij de omgeving zijn veel zorgen over de toename van stekende insecten (zoals muggen) door de verhoging van de waterstand in het gebied. Deze zorgen zijn ook gebaseerd op een muggenplaag uit 1990 waarna de hele omgeving in opstand is gekomen en weerstand had tegen het beheer en behoud van het natuurgebied. In 2018 is besloten dat voorafgaand aan het project een externe deskundige betrokken wordt die een nulmeting doet en inrichtingsadviezen geeft over de nieuwe inrichting van het gebied om muggenoverlast te voorkomen (Wageningen Environmental Research, d.d. december 2018). Uit dit onderzoek komt naar voren er periodiek (de eerste twee jaren jaarlijks en vervolgens om het jaar) gemonitord dient te worden naar de hoeveelheid voorkomende steekinsecten. Wanneer door monitoring blijkt dat de stand van de stekende insecten stijgt moet worden beoordeeld of daar op moet worden geanticipeerd door aanvullende maatregelen te nemen.

Conclusie

Het is evident dat er effecten optreden op zowel flora als fauna in het natuurgebied Engbertsdijkswen. Echter, in provinciale besluiten (16 oktober 2019) is vastgelegd dat enkele van deze maatregelen gevrijwaard zijn van de vergunningverlening. Dit komt omdat de herstelmaatregelen juist een positieve bijdrage moeten leveren aan de instandhoudingsdoelen en de natuurwaarde van het gebied. Voor zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming worden in een ecologisch werkprotocol afspraken vastgelegd om de schade aan de natuur tot een minimum te beperken. Doordat op deze wijze een goede omgang met de natuur is geborgd, is dit geen aanleiding voor het doorlopen van een uitgebreide m.e.r.-procedure.

3.5 Overige milieuthema's

Verkeer

De werkzaamheden vinden in een relatief geïsoleerd natuurgebied plaats. Er is een zeer beperkte toename van vrachtverkeer te verwachten op de nabijgelegen wegen N36 en N341 bij Kloosterhaar en Sibculo. Dit heeft nauwelijks effect op de verkeersstromen en verkeersafwikkeling bij Engbertsdijkswen.

Een optie die wordt overwogen is het aanvoeren van zand en grond middels pijpleidingen. In dit stadium wordt nog nader onderzocht of dit kostentechnisch een haalbare optie is. Vanuit het oogpunt van duurzaamheid en leefbaarheid zou dit de voorkeur hebben boven transport over de weg. In elk geval geldt dat er geen belangrijk nadelige milieueffecten zijn door verkeer.

Geluid

De werkzaamheden vinden in een relatief geïsoleerd natuurgebied plaats. Er is een lichte toename van vrachtverkeer, en dus ook een zeer beperkte toename van geluid als gevolg van dit vrachtverkeer. Dit aandeel is echter te verwaarlozen. Ook geluid van machinerie binnen het natuurgebied draagt niet bij aan een verstoring van het akoestisch klimaat op woningen in de omgeving. Er zijn geen belangrijk nadelige milieueffecten voor geluid.

Luchtkwaliteit

De beperkte toename van vrachtverkeer en het gebruik van machinerie voor de werkzaamheden hebben een effect op de luchtkwaliteit. Dit effect is echter tijdelijk en gezien de omvang van de werkzaamheden en de afstand tot woningen te verwaarlozen. Er zijn geen belangrijk nadelige milieueffecten voor luchtkwaliteit.

Externe veiligheid

Er zijn geen risicobronnen, transportroutes, buisleidingen en andersoortige objecten aanwezig die van invloed zijn op de omgevingsveiligheid. Er zijn geen belangrijk nadelige milieueffecten voor externe veiligheid.

Cultuurhistorie en landschap

Engbertsdijkswen behoort tot het cultuurhistorische deelgebied Vriezenveen-Vroomshoop en is een veenontginningsgebied. Van oost naar west lopen enkele historische dijken. Over enkele van deze historische dijken, en in de noord-zuidrichting door het gebied, heeft in het verleden smalspoor gelegen ter bevordering van de veenontginning. Deze rechtlijnige structuur van de veenontginning maakt onderdeel uit van het cultuurhistorisch landschap. De werkzaamheden aan de Engbertsdijkswen doen geen afbreuk aan deze verschijningsvorm. Daarnaast zijn er geen cultuurhistorisch waardevolle objecten in het gebied aanwezig. Er zijn dus geen belangrijk nadelige milieueffecten voor cultuurhistorie en landschap.

3.6 Hinder tijdens realisatiefase

Gedurende de periode waarin de werkzaamheden aan de Engbertsdijkswen worden uitgevoerd, is er onvermijdelijk sprake van hinder. Hinder kan op meerdere manieren gezien worden. De hinder op ecologische habitattypen en -soorten is besproken in paragraaf 3.4. In deze paragraaf gaat het over directe en indirecte hinder op omwonenden en bezoekers van het natuurgebied.

Ten eerste is er directe hinder voor omwonenden en bezoekers omdat delen van het natuurgebied worden afgesloten gedurende de werkzaamheden. Er moet ruimte zijn voor de graafmachines om hun werk te verrichten zonder dat er mensen doorheen lopen. Daarbij is ook de aantrekkelijkheid van het natuurgebied niet te borgen tijdens de werkzaamheden.

Ten tweede is er vermoedelijke hinder in het natuurgebied, maar ook daarbuiten, als gevolg van af- en aanrijdend transportmaterieel. Niet alleen levert dit een beperkte toename op van het aantal verkeersbewegingen op de wegen bij Kloosterhaar, dit zal ook een effect hebben op eventueel geluidhinder overdag en een beperkte toename van luchtverontreinigende stoffen in de lucht. Dit is echter een onvermijdelijk kwaad en ook moeilijk te mitigeren: de vrachtwagens moeten immers hun grond kunnen toevoeren en afvoeren van en naar de Engbertsdijkswen.

4 Conclusie

Er zijn geen belangrijk nadelige milieueffecten voor de besproken milieuthema's. Het is vervolg aan het bevoegd gezag een besluit te nemen of hiermee de beschikbare milieuinformatie voldoende in beeld is gebracht en er geen Milieueffectrapport opgesteld hoeft te worden in het kader van de ontgrondingen te Engbertsdijkswen.

Bodem

Er is geen sprake van een verslechtering van de bodemkwaliteit als gevolg van het plan. Tevens is het doel om zoveel mogelijk bestaande gronden uit het gebied zelf te hergebruiken bij het aanbrengen van de kades en dammen. Wel geldt er een beperkt aandachtsgebied voor niet gesprongen explosieven. Het risico wordt echter beperkt ingeschat. Er zijn geen belangrijk nadelige milieueffecten voor het thema bodem.

Water

Het plan voorziet in een verbetering van de compartimenteringsdammen voor het vasthouden van regenwater om zo een bijdrage aan het herstel van het veen te leveren. Dit is een positief effect. Er zijn geen belangrijk nadelige milieueffecten voor het thema water.

Archeologie

Engbertsdijkswen heeft een historie van bewoning, met name op de hogere delen van het gebied. Hier geldt een middelhoge tot hoge archeologische verwachtingswaarde. Voor de werkzaamheden moet een inventariserend vooronderzoek plaatsvinden om de feitelijke archeologische verwachtingswaarde te toetsen. Er worden geen belangrijk nadelige milieueffecten verwacht voor het thema archeologie.

Ecologie

De provinciale Overijssel heeft het besluit genomen (16 oktober 2019) dat de herstelmaatregelen gevrijwaard zijn van vergunningverlening conform de Wet Natuurbescherming. Dit komt omdat de herstelmaatregelen juist een positieve bijdrage moeten leveren aan de instandhoudingsdoelen en de natuurwaarde van het gebied. Voor zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming zijn in een ecologisch werkprotocol afspraken vastgelegd om eventuele schade aan de natuur tot een minimum te beperken. Doordat op deze wijze een goede omgang met de natuur is geborgd, is er geen noodzaak tot het doorlopen van een uitgebreide m.e.r.-procedure.

Overige milieuthema's

Er treden geen belangrijk nadelige milieueffecten op voor overige milieuthema's, zoals verkeer en vervoer, geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, cultuurhistorie en landschap.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Monitorweg 29
 1322 BK ALMERE
 Postbus 10044
 1301 AA ALMERE

E. tim.artz@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2019

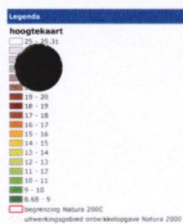
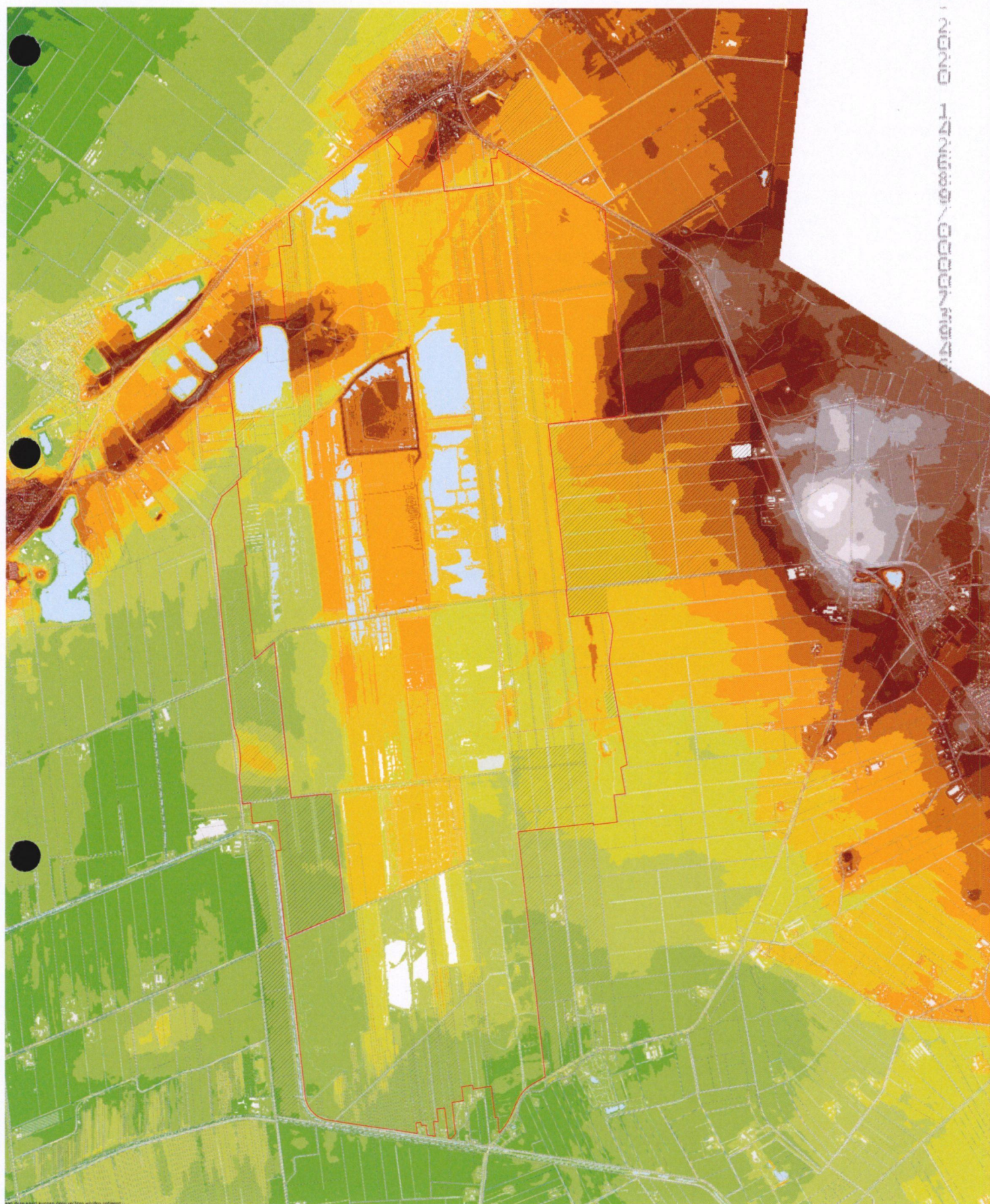
Niets uit deze uitgave mag worden
 verveelvoudigd en/of openbaar worden
 gemaakt door middel van druk, fotokopie,
 elektronisch of op welke wijze dan ook,
 zonder schriftelijke toestemming van de
 auteurs.

- Eigendom provincie Overijssel
- Staatsbosbeheer
- Kadaster percelen

Engbertsdijksvenen

Hoogtekaart

Bronnen
 Topografische ondergrond: © Topografische Dienst Kadaster
 Auteurs:
 © ARD - www.ard.nl
 Nationaal Natuurnetwerk (NNO), versie: 15-09-2018
 Bestandsformaat: nr. 150111_Hoogtekaart
 Datum: 22-05-2019

Gescand 360°

31 MRT 2020

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2

Postbus 10078

8000 GB Zwolle

Telefoon 038 499 88 99

Fax 038 425 48 88

overijssel.nl

postbus@overijssel.nl

KvK 51048329

IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Tineke van der Beek-Kroeze

telefoon 038 499 76 78

J.vd.Beek-Kroeze@overijssel.nl

Zaaknummer 5575175

Staatsbosbeheer
Mevrouw I. van Veen
Postbus 563
7400 AN DEVENTER

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
25.03.2020	2020/0085036	1		

Onderwerp: MER beoordeling procedure

Geachte mevrouw Van Veen,

Op 30 oktober 2019 ontvingen wij uw MER-Beoordelingsnotitie in het kader van een MER-beoordeling.

Het betreft een aanmeldnotitie vooruitlopend op een aanvraag voor een ontgrondingsvergunning.

De aanmeldnotitie gaat over het uitvoeren van herinrichtingsmaatregelen in het Natura 2000-gebied Engbertsdijkerven bij Sibculo. Als bijlage bij deze brief ontvangt u ons besluit op de aanmeldingsnotitie.

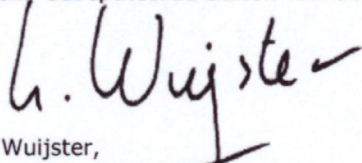
Ons besluit

Wij hebben besloten dat u geen MER hoeft op te stellen. Als bijlage bij deze brief ontvangt u ons besluit op de aanmeldingsnotitie.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Tineke van der Beek-Kroeze, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 76 78. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_MERB-2019-004261 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Datum verzending

26 MAART 2020

NAME : NINGBONG TINTUNGBOI / BEEBEN MOTOIN

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Tineke van der Beek-Kroeze
telefoon 038 499 76 78
J.vd.Beek-Kroeze@overijssel.nl
Zaaknummer 5575175

Datum
25.03.2020

Kenmerk
2020/0061856

Bijlagen

Uw brief

Uw kenmerk

Geachte mevrouw Van Veen,

U heeft bij ons op 11 februari 2020 de definitieve aanmeldingsnotitie ingediend voor een m.e.r.-beoordeling. De aanmeldingsnotitie beschrijft de milieueffecten van de uitvoering van herinrichtingsmaatregelen in het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen in Kloosterhaar, gelegen in de gemeente Twenterand.

Het betreft een aanmeldingsnotitie, waarvan het besluit onderdeel uitmaakt van een vergunningaanvraag ingevolge de Ontgrondingenwet.

Wij besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in dit besluit, en gelet op de artikelen 7.16 t/m 7.19 van de Wet milieubeheer, dat er geen bijzondere omstandigheden zijn die het uitvoeren van een milieueffectrapportage nodig maken voor het realiseren van de voorgenomen ontgrondingswerkzaamheden in het Natura 2000-gebied Engbertsdijkvenen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

h. Wuijster

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Datum verzending

26 MAART 2020

Afschrift

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- a. Dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen
- b. Burgemeester en Wethouders van de gemeente Twenterand

Rechtsmiddelen

Het besluit is overeenkomstig artikel 7.17, lid 4 van de Wet milieubeheer gepubliceerd op de website van de provincie Overijssel en de Staatcourant.

Dit besluit is een voorbereidingsbesluit in de zin van artikel 6:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Een dergelijke beslissing is niet zelfstandig vatbaar voor bezwaar en beroep, tenzij dit besluit een belanghebbende los van het voor te bereiden besluit rechtstreeks in zijn belang treft. Voor zover belanghebbenden geen bezwaar of beroep kunnen instellen tegen het voorbereidingsbesluit, kunnen zij hun bezwaren tegen het besluit kenbaar maken in het kader van de rechtsbeschermingsprocedure ten behoeve waarvan het m.e.r.-beoordelingsbesluit is genomen.

Inhoudelijke beoordeling

De plaats van het project

Het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen ligt dicht bij Kloosterhaar en Sibculo, in de gemeente Twenterand. Het gebied is een overblijfsel van een veengebied, dat vroeger veel groter was. Staatsbosbeheer is de beheerder van het natuurgebied.

Kenmerken van het project

Het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen is een hoogveenlandschap. Voor het natuurgebied zijn specifieke instandhoudingsdoelen geformuleerd om de biodiversiteit in het natuurgebied te waarborgen en zo mogelijk te verbeteren. Het oppervlak van de ontgroningen is 23 ha.

De kernopgave voor Engbertsdijkswenen ligt in het verbeteren van het oppervlakte en de kwaliteit van de actieve hoogvenen en het verbeteren van de kwaliteit van de herstellende hoogvenen. Voor de overige habitattypen en diersoorten geldt met name dat de huidige staat niet mag verslechteren. Voor het gebied geldt ook een wateropgave, omdat er sprake is van het wegzijgen van water uit het natuurgebied.

Het Natura 2000-gebied is in het verleden ingedamd met compartimenteringsdammen om het regenwater binnen het gebied te houden. Inmiddels zijn enkele van deze dammen lek waardoor water wegloopt uit het gebied. Dit heeft een negatieve invloed op de aanwezige natuurwaarden.

De intensieve landbouw rondom de Engbertsdijkswenen speelt tevens een grote rol in het wegvloeien van water uit het gebied. Met name aan de oostzijde zorgt landbouwkundige ontwatering voor een lagere grondwaterstand. Behoud van de huidige kwaliteit van het Natura 2000- gebied is zonder water aan de veenbasis onmogelijk.

Royal HaskoningDHV heeft onderzoek uitgevoerd hoe de kwaliteit van het gebied verbeterd kan worden. Eén van de werkzaamheden is het herstellen van de compartimenteringsdammen die het gebied opdelen in hydrologische peilgebieden. Het doel van deze aanpak is het herstellen van het hoogveen. De ontgrondingswerkzaamheden zullen bestaan uit het weggraven van bestaande, lekkende damstructuren en het aanbrengen van nieuwe kades.

Kenmerken van de potentiële effecten

In paragraaf 3 van de aanmeldingsnotitie zijn de effecten van de ontgroningen op het milieu beschreven. Effecten van ontgrondingswerkzaamheden zijn beoordeeld op de aspecten bodem, water, ecologie (soorten- en gebiedsbescherming), archeologie, landschap en cultuurhistorie, externe veiligheid, luchtkwaliteit en geluid. Tevens is de cumulatie van de effecten beoordeeld.

Uit de aanmeldingsnotitie blijkt dat ten gevolge van de ontgrondingsmaatregelen geen nadelige milieueffecten zijn te verwachten ten opzichte van de huidige situatie.

We hebben de aanmeldingsnotitie beoordeeld en we zijn van mening dat de beoordeling van de effecten van de voorgenomen ontgroningen op de juiste manier heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van de effecten merken we het volgende op:

Bodem

Binnen het natuurgebied bestaat de bodem vooral uit hoogveen. In de omgeving van het plangebied zijn juist veel zandgronden te vinden. De dikke veenlaag concentreert zich vooral in het centrale gedeelte van het natuurgebied. De Engbertsdijksvenen zijn van oudsher gebruikt voor veenafgravingen. In beperkte mate was er bewoning. Uit onderzoek blijkt dat er in het projectgebied en in de omgeving geen bodemverontreinigingen zijn. Er moet nog wel nader onderzoek naar mogelijke PFAS-verontreinigingen uitgevoerd worden. Aan te voeren grond moet minimaal van gelijke kwaliteit zijn als de kwaliteit van de aanwezige grond.

Water

De levende laag van het hoogveen in het plangebied wordt gevoed door regenwater. Op dit moment is er echter sprake van wegzijging van het water. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een aantal lekkende compartimenteringsdammen en anderzijds door de drainerende werking van de omliggende landbouwgronden. Dit heeft een negatieve invloed op de aanwezige natuurwaarden.

Door drainage van de omliggende landbouwgronden is het grondwater onder de veenbasis gekomen, met als gevolg dat de wegzijging verder toeneemt. De nieuw aan te brengen kades in de westelijke en zuidelijke richting van het gebied moeten zorgen voor een vertraagde afvoer van het hemelwater. Op die manier wordt het hemelwater maximaal benut binnen het gebied.

De herstelwerkzaamheden aan de Engbertsdijkvenen hebben als doel om regenwater binnen het gebied te houden. Het plan voorziet in een verbetering van de compartimenteringsdammen en dus ook voor de verbetering van de waterhuishouding van Engbertsdijkvenen. Als de dammen hersteld worden, neemt ook de kans op potentiële hydrologische effecten buiten het plangebied af.

Voor zowel de externe als interne maatregelen voor het Natura 2000-gebied Engbertsdijkswen is een hydrologisch model gebouwd waarmee de effecten van de maatregelen op de omliggende (landbouw)gronden zichtbaar zijn gemaakt. Uit de berekeningen blijkt dat er niet of nauwelijks risico's op uitstraling naar de omgeving zijn. Dat is in belangrijke mate te verklaren door het feit dat in de huidige situatie op vrijwel alle plekken diepe ontwateringssloten aan de rand van het natuurgebied liggen. Als er al uitstraling zou zijn dan wordt die afgevangen door deze sloten. Uit monitoringsgegevens blijkt, dat eerder uitgevoerde maatregelen in de Engbertsdijkswen geen effect hebben gehad op de omgeving. Er is een uitgebreid extern grondwatermeetnet geplaatst op basis waarvan effecten in beeld kunnen worden gebracht. Mochten onvoorziene effecten optreden dan zullen ook daar maatregelen op worden uitgevoerd om deze zo mogelijk te mitigeren.

Ecologie

Met de uitvoering van de maatregelen in het Natura 2000 gebied zet Staatsbosbeheer zich in voor het behalen van de natuurdoelen uit het Natura 2000 beheerplan van de provincie. Ecogroen heeft een natuurtoets uitgevoerd waarin de gebiedsbescherming en soortenbescherming zijn onderzocht en heeft geadviseerd welke mitigerende maatregelen moeten worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol.

Gebietsbescherminq

Met de uitvoering van de herinrichtingsmaatregelen wil Staatsbosbeheer het oppervlakte en kwaliteit van de actieve hoogvenen en de kwaliteit van de herstellende hoogvenen in het plangebied verbeteren. Voor de overige habitattypen en diersoorten geldt met name dat de huidige staat niet mag verslechteren.

Voor actieve hoogvenen (H7110A) en herstellende hoogvenen (H7120) geldt dat er geen maatregelen binnen deze habitattypen worden uitgevoerd. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

De waterplassen in Engbertsdijkvenen zijn een belangrijke broedplaats voor de geoorde fuut. De werkzaamheden zullen plaatsvinden buiten het broedseizoen. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

De toendrarietganzen en de kraanvogels foerageren overdag buiten de Engbertsdijksvenen en komen na zonsondergang naar het gebied om te rusten. Door de herstelwerkzaamheden overdag uit te voeren is rustverstoring voor de toendrarietgans niet aan de orde. In het ecologisch werkprotocol wordt een algemene werkwijze opgesteld die nadelige milieueffecten op deze habitattypen uitsluit.

Er geldt voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden een vrijstelling voor de Wet natuurbeschermingsvergunning. Deze regeling is op 16 oktober 2019 van kracht gegaan. Op basis hiervan kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd wetende dat er effecten op zullen treden, maar dat deze werkzaamheden noodzakelijk zijn om een grote verbetering teweegbrengen voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Wel heeft de provincie een verplichting opgenomen dat er omtrent de werkzaamheden en vrijstellingen een meldingsplicht ter informatie voor de omgeving is.

Voor het uitvoeren van de herstelmaatregelen hebben de provincies landelijk besloten dat de uitstoot van stikstof niet meegenomen wordt in het vergunningentrajact. De tijdelijke toename van stikstofdepositie door de uitvoering van deze maatregelen is beperkt, plaatselijk van aard en weegt niet op tegen het positieve effect door verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van de instandhoudingsdoelen door deze herstel- instandhoudingsmaatregelen.

Soortenbescherming

In het natuuronderzoek van Ecogroen is op basis van eerdere gegevens en de Nationale Databank Flora en Fauna een lijst opgesteld met beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn in Engbertsdijksvenen.

Voor soortenbescherming geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht op basis van artikel 3.3 lid 7 uit de Wnb. Deze vrijstelling geldt ook voor jaarrond beschermde nesten, vleermuizen en overige soorten. Door uitvoering van de werkzaamheden kunnen beschermde soorten (tijdelijk) verdwijnen, maar de gebiedsbescherming wordt in dit kader belangrijker geacht dan de bescherming van individuele soorten. De vrijstelling van ontheffingsplicht is van toepassing ten aanzien van de Natura 2000 maatregelen, omdat de maatregelen in het kader van het Natura 2000 beheerplan worden uitgevoerd.

Met de provincie Overijssel is afgesproken dat in de uitvoeringsfase voor alle Natura 2000 maatregelen een Ecologisch werkprotocol wordt opgesteld. De aannemer moet de geplande maatregelen conform dit EWP uitvoeren.

Steekinsecten

Om overlast door steekmuggen te voorkomen, is een extern deskundige betrokken bij de inrichting van het gebied en zal er een nulmeting uitgevoerd worden. Daarna zal monitoring plaatsvinden. Zo wil men proberen om eventuele muggenoverlast te voorkomen. Wanneer uit de monitoring blijkt dat de stand van de stekende insecten stijgt zal worden beoordeeld of aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

Archeologie

Het plangebied is een restant van een groot veengebied, waarvan de randen de afgelopen eeuwen zijn afgegraven. Om wegzijging van het regenwater tegen te gaan zijn dammen en kades aangebracht om het gebied hydrologisch te isoleren. De ontgrondingswerkzaamheden betreffen het afgraven van gronden, waarbij mogelijk archeologisch waardevolle resten geraakt kunnen worden.

Bureau Raap heeft een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd naar de archeologische waarden in het plangebied. Voor het overgrote deel van het plangebied geldt een lage verwachting voor archeologisch waardevolle vondsten uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Voor de hogere gebiedsdelen geldt echter een archeologisch hoge verwachting voor vondsten uit de vroege bronstijd. De verwachting is dat op de hogere delen van Engbertsdijksvenen vroeger mensen leefden in kampementen en nederzettingen en dat juist hier mogelijk restanten van die bewoning aanwezig zijn. Deze verwachting is in 2019 bevestigd door een vuursteenvondst.

Het is noodzakelijk dat voorafgaand aan de werkzaamheden in deze gebieden een inventariserend vooronderzoek plaatsvindt om de feitelijke archeologische verwachtingswaarde te toetsen.

Landschap en cultuurhistorie

Engbertsdijkerven behoort tot het cultuurhistorische deelgebied Vriezenveen-Vroomshoop en is een veenontginningsgebied. Van oost naar west lopen enkele historische dijken. Over enkele van deze dijken en in de noord-zuidrichting door het gebied heeft in het verleden smalspoor gelegen ter bevordering van de veenontginning. Deze rechtlijnige structuur van de veenontginning maakt onderdeel uit van het cultuurhistorisch landschap. De werkzaamheden aan de Engbertsdijkerven doen geen afbreuk aan deze verschijningsvorm. Daarnaast zijn er geen cultuurhistorisch waardevolle objecten in het gebied aanwezig.

Overige aspecten

Niet gesprongen explosieven

Het onderzoeksbureau REASEuro heeft geconstateerd dat er in de Tweede Wereldoorlog enkele luchtaanvallen zijn geweest in de buurt van het plangebied. Er liggen enkele bomkraters in het natuurgebied. Er is vastgesteld waar deze kraters precies liggen. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden moet men op die locaties rekening houden met de mogelijke aanwezigheid van niet gesprongen explosieven.

Verkeer

De werkzaamheden vinden in een relatief geïsoleerd natuurgebied plaats. Er is een zeer beperkte toename van vrachtverkeer te verwachten op de nabijgelegen wegen N36 en N341 bij Kloosterhaar en Sibculo. Dit heeft nauwelijks effect op de verkeersstromen en verkeersafwikkeling bij Engbertsdijsvenen.

Geluid

De werkzaamheden vinden in een relatief geïsoleerd natuurgebied plaats. Er is een lichte toename van vrachtverkeer en dus ook een zeer beperkte toename van geluid als gevolg van dit vrachtverkeer. Dit aandeel is echter te verwaarlozen. Ook geluid van machinerie binnen het natuurgebied draagt niet bij aan een verstoring van het akoestisch klimaat op woningen in de omgeving.

Luchtkwaliteit

De beperkte toename van vrachtverkeer en het gebruik van machinerie voor de werkzaamheden hebben een effect op de luchtkwaliteit. Dit effect is echter tijdelijk en gezien de omvang van de werkzaamheden en de afstand tot woningen te verwaarlozen. Er zijn geen belangrijk nadelige milieueffecten voor luchtkwaliteit.

Cumulatie

De komende jaren zullen ook maatregelen buiten het Natura 2000-gebied worden uitgevoerd. Er is dan mogelijk sprake van cumulatie. Deze maatregelen worden echter beoordeeld op het moment dat die werkzaamheden bekend zijn. Grenzend aan het Natura 2000-gebied zullen op sommige locaties bufferzones worden ingericht om de daar aanwezige habitattypen te behouden en te versterken. Om dit te kunnen realiseren zullen ook hier ontgrondingsmaatregelen worden uitgevoerd. Dit proces loopt echter achter op de maatregelen waar dit project over gaat.

In tegenstelling tot de maatregelen binnen de Engbertsdijkswen die betrekking hebben op het vasthouden van regenwater, zijn de externe maatregelen juist bedoeld om het grondwater vast te houden. Aangezien er qua planning en type maatregelen een groot verschil is tussen de interne en externe maatregelen, is besloten om de interne maatregelen nu te beoordelen en bij de beoordeling van de externe maatregelen ook de cumulatieve effecten van de interne maatregelen mee te nemen in de beoordeling.

Conclusie

Op basis van de aanmeldnotitie kan het volgende worden geconcludeerd:

- er is geen sprake van een verslechtering van de kwaliteit van de bodem. Wel moeten maatregelen worden getroffen voor de aanwezige explosieven in het plangebied;
 - de hydrologische situatie zal in het gebied aanzienlijk verbeteren;
 - de herstelmaatregelen hebben een positief effect op de instandhoudingsdoelen van het natuurgebied.
- In een ecologisch werkprotocol worden afspraken vastgelegd om schade aan de natuur te voorkomen.;

- voorafgaand aan de werkzaamheden moet een inventariserend vooronderzoek plaatsvinden om de archeologische waarden in het gebied te bepalen.

Als voldaan wordt aan de mitigerende maatregelen, zijn er als gevolg van de ontgrondingswerkzaamheden geen negatieve effecten te verwachten voor het milieu. De mitigerende maatregelen zullen worden vastgelegd in de ontgrondingsvergunning.

Op basis van de verwachte effecten is er geen aanleiding om voor de voorgenomen ontgrondingen een m.e.r. uit te voeren.

Engbertsdijksvenen

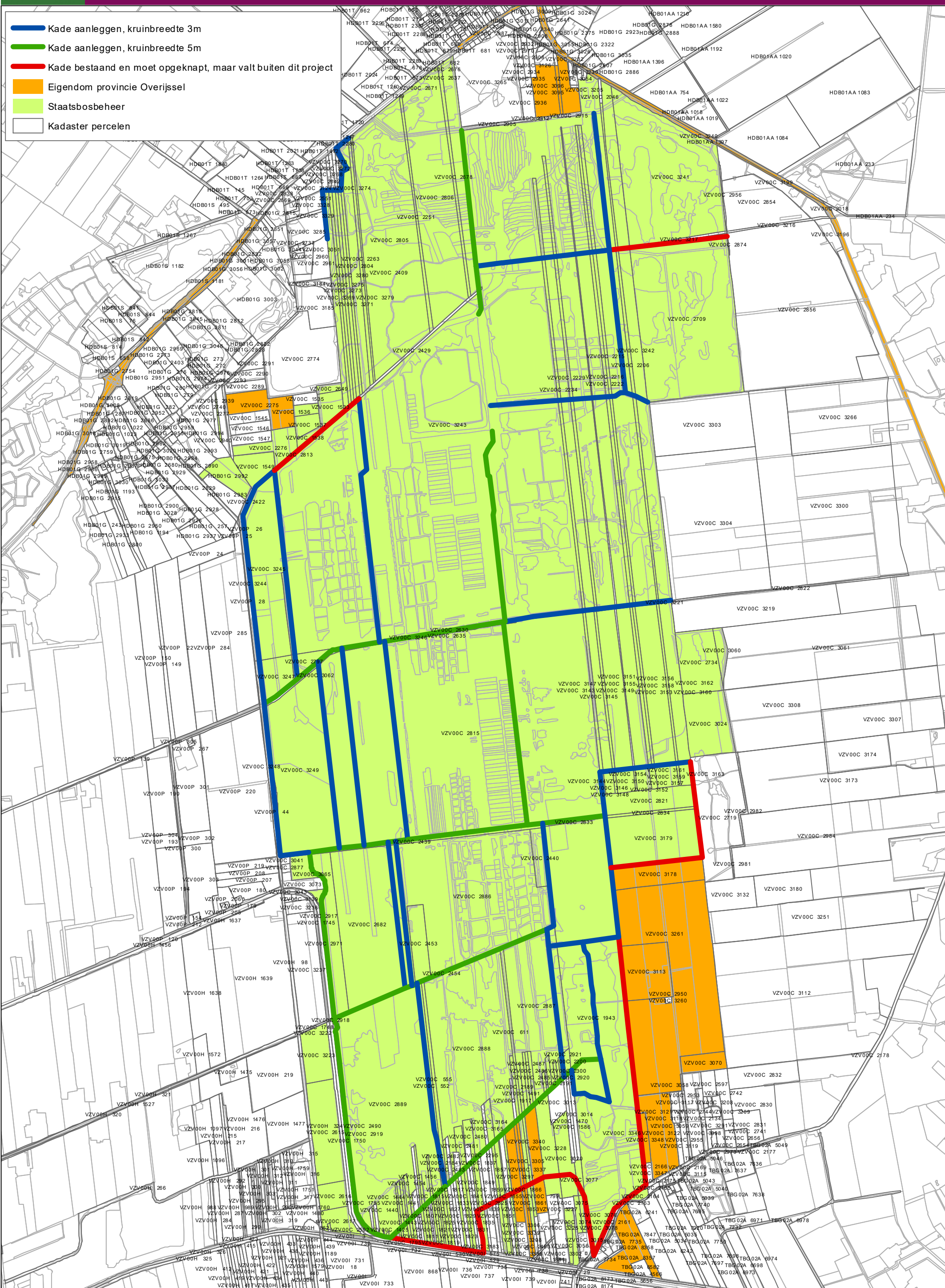
- Kade aanleggen kruinbreedte 3m
- Kade aanleggen, kruinbreedte 5m
- » Kade bestaand en moet opgeknapt, maar valt buiten dit project

Eigendom provincie Overijssel

Staatsbos>eheer

Kadaster percelen

- Kade aanleggen, kruinbreedte 3m
- Kade aanleggen, kruinbreedte 5m
- Kade bestaand en moet opgeknapt, maar valt buiten dit project
- Eigendom provincie Overijssel
- Staatsbosbeheer
- Kadaster percelen

Aanvraag vergunning ontgroning

Document archeologie

Project: Engbertsdijksvenen

Activiteit

Het gaat om het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van de waterhuishouding. Bij de ontgroning gaat het om een oppervlakte van 23 ha met een maximale diepte van 1 m beneden het oorspronkelijke maaiveld. De te ontgraven gebieden liggen de gemeente Twenterand.

Archeologie

In het kader van het Natura-2000 gebied is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd, waarbij een gespecificeerde verwachting van het gebied is gemaakt. De te ontgronden gebieden liggen hoofdzakelijk in gebieden met een lage verwachting, op 1 gebied na, namelijk gebied D op het onderstaande kaartje. Dit gebied heeft een hoge tot middelhoge verwachting voor resten uit de prehistorie. Dit wordt bevestigd door eerdere vondsten uit prehistorie in het noorden van de Engbertsdijksvenen. Zoals in de aanmeldingsnotitie m.e.r. is aangegeven is archeologische onderzoek is dit gebied nodig, bij voorkeur voordat de vergunning wordt aangevraagd.

Nu de aanvraag er ligt, wordt geadviseerd zo snel mogelijk met archeologisch onderzoek te beginnen.

Advies provinciaal archeoloog

Geadviseerd wordt in gebied D archeologisch onderzoek uit te voeren. Dit onderzoek bestaat uit een booronderzoek: het te onderzoeken gebied D is circa 6,5 ha groot, wat betekent dat er circa 39 archeologische boringen gezet zouden moeten worden. Geadviseerd wordt zo spoedig met dit onderzoek te starten.

In de overige gebieden is geen archeologisch onderzoek meer nodig. Wel is het van belang dat in deze gebieden bij de uitvoering gelet wordt op mogelijke toevalsvondsten. Deze dienen conform art. 5.10 van de Erfgoedwet gemeld te worden.

drs. S. (Suzanne) Wentink
11-5-2020

Provinciaal Archeoloog Overijssel
Het Oversticht
Postbus 531/8000 AM Zwolle
06-46740878
suzanne.wentink@hetoversticht.nl